ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

БРОЈ 1200
27.12.19[..] ИЗЛАЗИ ПЕТКОМ ● ГОДИН[..]
4 динара

КОМПЛЕТАН СТРИП
ИСТРАЖИВАЧИ СВЕМИРА

СРЕЋНА НОВА 1975. ГОДИНА!

Ripley

Веровали или не!

ПОТКОВИЦЕ

СУ У 12. ВЕКУ ПРИЧВРШЋИВАНЕ КОЊИМА ЗА НОГЕ ПОМОЋУ КОЖНИХ КАИШИЋА.

ВЕСЕЛИ УДОВАЦ

БАРОН Д' ЛОНГВИЛ (1780—1896) ИЗ ПАРИЗА, ЖЕНИО СЕ 5 ПУТА ПОСЛЕ СВОЈЕ 70. ГОДИНЕ. У ПОСЛЕДЊИ БРАК СТУПИО ЈЕ ПРЕД 110. РОЂЕНДАН.

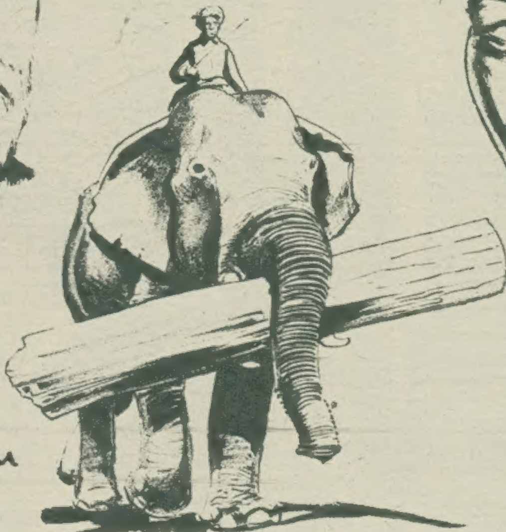

СЛОНОВИ РАДНИЦИ

ИЗ МИСОРИЈА, У ИНДИЈИ, РАДЕ СВЕГА 4 ЧАСА ДНЕВНО И ЗАКОНОМ ИМ ЈЕ ЗАГАРАНТОВАН ОДМОР ОД 3 МЕСЕЦА ГОДИШЊЕ.

МУШКАРЦИ СА ТИБЕТА

УВЕК НОСЕ ЈЕДНУ НАУШНИЦУ ВЕРУЈУЋИ ДА ЋЕ СЕ СВАКИ ОНАЈ КО ТАКО НЕ ЧИНИ РОДИТИ У ДРУГОМ ЖИВОТУ КАО МАГАРАЦ.

ПЛОВЕЋА НАСЕЉА

КРАЈ КАНАДСКОГ ОСТРВА ВАНКУВЕРА ПОСТОЈИ НЕКОЛИКО СЕЛА КОЈА СУ СА СВИМ СВОЈИМ КУЋАМА, ПОШТОМ И ШКОЛОМ „ПОДИГНУТА" НА ЏИНОВСКИМ ДЕРЕГЛИЈАМА.

КРУНА ОД ЦВЕЋА

У НЕМАЧКОЈ ПОКРАЈИНИ ТИРИНГИЈИ, НА КОВЧЕГ СВАКЕ ЖЕНЕ КОЈА СЕ НИКАД НИЈЕ УДАВАЛА СТАВЉАНА ЈЕ КРУНА ОД ЦВЕЋА КАО УТЕХА ШТО НИКАД НИЈЕ ПОНЕЛА НЕВЕСТИНСКИ ВЕНАЦ.

1200/2

ЈЕСТЕ ЛИ ВЕЋ ЧУЛИ ДА...

● прво калдрмисање главних улица у Паризу извршено је 1185. године.

● боинг 707 конструисан је 1952. године а први пут је полетео 15. јула 1954. године.

Боинг 720 полетео је 5. јула 1960; боинг 727 — 27. новембра 1962. а боинг 747 или џамбо-џет 9. фебруара 1969.

● Јапанци су за спортске тренинге направили електричног коња у природној величини који може да постигне брзину од

40 до 80 километара на час. Овај „коњ" има мотор од 200 волти који покреће цео систем точкова и ланаца. Коњ на врату има 4 дугмета помоћу којих га јахач покреће, зауставља, кочи или убрзава.

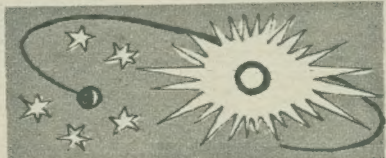

● мада је Нептун откривен још септембра 1846. године он ни до дан данас није описао своју пуну путању око Сунца. Научници сматрају да ће се то догодити 2011. године.

● семе такозване сејшелске палме може да буде тешко 8 до 9 килограма.

● радници запослени у радионицама и фабрикама ванилина и ваниле могу да оболе од нарочите болести која се зове ванилизам.

● Голфска струја, најзначајнија морска струја у северном делу Атлантског океана, настаје у Мексичком мору и пролази кроз Флоридски мореуз где је широка око 80 километара а дубока до 600 метара. Насред океана широка је 1000 км да би у близини Британских острва њена ширина достигла 1500 километара. Код Азорских острва дели се на два крака: један тече на северозапад, између Исланда и Ирске, затим поред Норвешке и ишчезава у Северном леденом океану док други тече као Канарска струја према југу поред западне обале Африке и меша се са Екваторском струјом. Због тога што је топла — у Мексичком мору има око 32°Ц — повољно утиче на климу западне и северне Европе. Без ње би северни крајеви Европе и Скандинавско полуострво имали много хладнију климу, а на европском копну било би много мање киша.

Walt Disney

ПАЈА ПАТАК

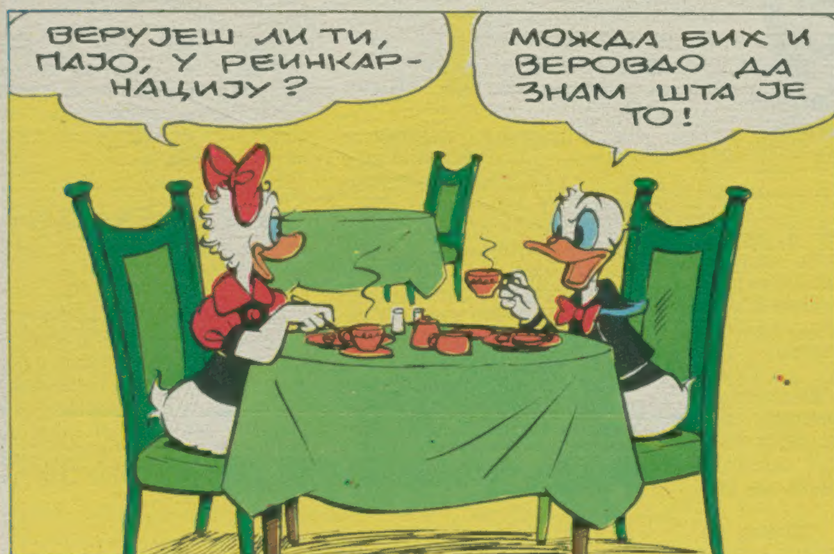

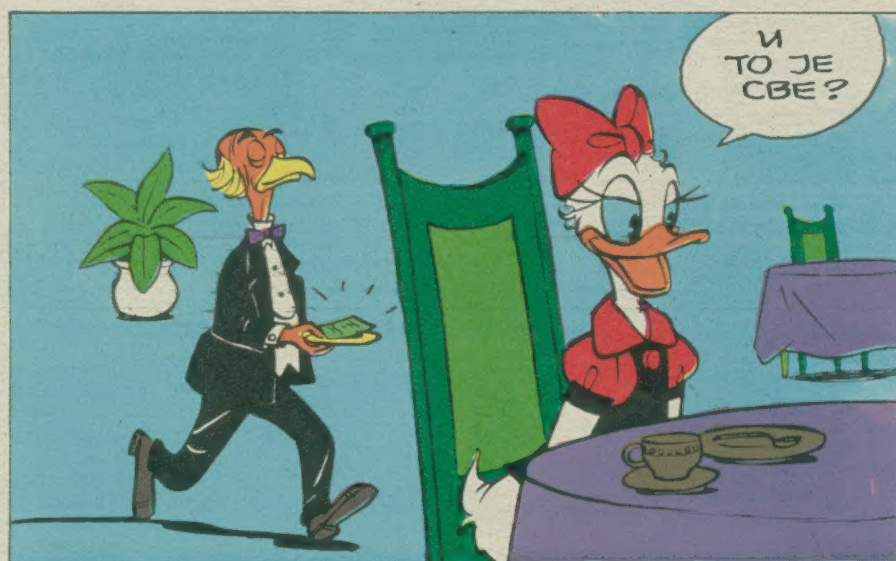

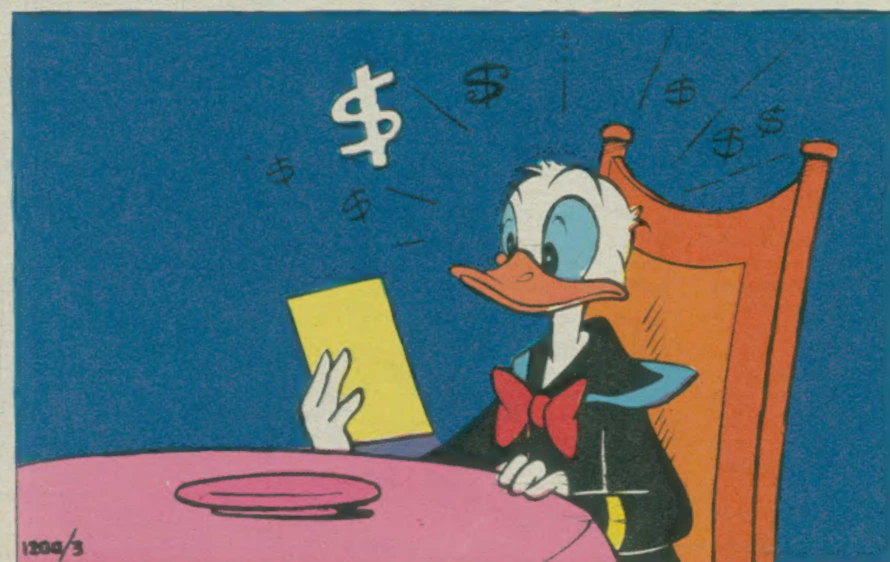

ПУКОВНИЧЕ, ОПКО

Хладног јутра средином фебруара 1945. године група извиђача Четвртог батаљона Шесте крајишке бригаде опрезно се приближавала реци Лашви. Групу је предводио деветнаестогодишњи партизан, обавештајац, Перо Вукић. На другој страни реке, негде од Лашве према Бусовачи и Сарајеву, налазиле су се непријатељске јединице под командом немачког пуковника Лудвига фон Еберлајна. Вукићева група извиђача имала је задатак да ту, у позадини, прикупи податке о кретању непријатеља. Знало се да ће Немци покушати и камионима да узмакну из Сарајева, најпре долином реке Босне па кроз Хрватску и Словенију.

Никола Јапунџа, командант Четвртог батаљона Шесте крајишке бригаде и обавештајац Перо Вукић.

У шуми недалеко од Лашве Вукић одједном застаде.

— У заклон, другови! — узвикну осматрајући кроз доглед. — Долази неки воз!

КРОЗ ЗАСЕДЕ

С оружјем на готовс борци се склонише иза стабала. У даљини ништа се још није чуло ни видело, само је Вукић и даље ћутке осматрао.

— Шта чекамо иза ових букава? — обрецну се неко незадовољан претераном и, на изглед, непотребном опрезношћу.

— Још је далеко — рече Вукић — на завијутку реке. Али, разазнајем топовске цеви... оклопне вагоне. Оклопни воз, другови!

У шумарку крај плахе реке за тренутак завлада тишина, а онда борци притрчаше Вукићу и, као да му не верују, почеше један по један кроз доглед да осматрају. Сви су видели исто: дугачку композицију немачког оклопног воза који се лагано кретао према железничкој станици Лашви!

— Да смо могли да обавестимо наше — уздахну један од бораца — па да минирамо пругу...

За десетак минута композиција тешких оклопних вагона зауставила се у Лашви.

— Сигурно су немачке главешине у њему! — оте се Вукићу. — Путују из Сарајева, беже! — А онда, као да се прену, рече: — Хајде, другови! Одавде нећемо много сазнати.

Група извиђача разишла се по околним селима а Вукић је о оклопном возу обавестио команданта Четвртог батаљона Николу Јапунџу и команданта Шесте крајишке бригаде Миланчића Миљевића.

Немачки воз није тога дана отишао даље од Лашве. Стајао је неко време ту а онда се милећи вратио пут Сарајева. И следећих дана појављивао се на истој релацији и понекад, готово насумце, отварао ватру из митраљеза и топова.

Вукић је гореo од нестрпљења да сазна ко се налази у оклопним вагонима и размишљао како да се приближи железничкој станици Бусовача где се оклопни воз дуже задржавао. Не двоумећи се много изабрао је неколико партизана, извиђача, и кренуо са њима између непријатељских упоришта и заседа према Бусовачи. Било је предвече 23. фебруара...

— Тајне више нема! — узвикнуо је Вукић кад се следећег дана, после напорне и непроспаване ноћи, нашао пред командантом батаљона Николом Јапунџом. — У оклопном возу, друже команданте, налази се пуковник Лудвиг фон Еберлајн који командује групом немачких јединица за одбрану комуникације Сарајево — Босански Брод!

ХОЋУ ГА ЖИВОГ!

Двадесет четворогодишњи командант пажљиво је саслушао обавештајца. Био је више него задовољан.

— А, знаш ли, Вукићу, ко се још налази у оклопњаку? — упита.

— Еберлајнов покретни штаб!

— Знаш ли име неког официра? — испитивао је Јапунџа замишљено набирајући обрве.

— Не знам, али дознаћу! — обећа Вукић. — Кад их похватамо и саслушамо...

Командант се грохотом насмеја и срдачно потапша Вукића по рамену.

— Уловићемо пуковника Еберлајна и његов штаб... или их ликвидирати. Само, морамо бити опрезни и довитљиви.

Никола Јапунџа је одмах ступио у везу са командантом Шесте крајишке бригаде. И један и други очекивали су да ће немачки оклопни воз и сутрадан да се појави у Лашви и одлучили да то не пропусте.

— Четврти батаљон нека пређе Лашву — излагао је свој план командант Миљевић — и постави заседу уз пругу, а онда оклопни воз избаци минама из шина и освоји га на јуриш.

— У реду! — сложи се Јапунџа. — Само, у пуцњави може главу да изгуби и пуковник Еберлајн, а он нам је потребан жив!

— Ништа се ти не бој, Јапунџа — насмеја се Миланчић. — Зна се тај чувати. Само ти скупи цео батаљон... минобацаче и онај противтенковски топ и навалите!

ЕКСПЛОЗИЈА У НОЋИ

Касно поподне борци Четвртог батаљона кренули су према реци Лашви, набујалој и леденој.

— Прећи ћемо на другу страну кад се спусти мрак — кратко је саопштио Јапунџа командирима чета али они су га упозорили на оно чега се и сам плашио: ако борци на овој цичи и мразу буду газили реку и још пливали по њој, сутра ће бити промрзли и неспособни за борбу.

— Да скрпимо неки чамац или сплав — предложи неко. — У селу Стране има доста грађе.

Чамац који су борци на брзину направили од сувих храстових и букових дасака пропуштао је воду и није могао да се користи. Сад су покушали са сплавом: склепали су га од сувих облица и дасака, и изгледало је да ће са њим успети. Али, невоље су ишле једна за другом. Сплав је био лаган и брза река би га, без доброг кормилара, однела.

Ноћ се била већ увелико ухватила кад се један од бораца добровољно јавио да преплива Лашву. Понеће са собом дугачак и јак конопац и везати га на другој обали за неко стабло. Тако ће сплав отискивати с једне обале на другу дуж конопца добро причвршћеног на обе стране реке.

Пре свануће командир минерског вода Миле Раилић и неколико минера пренели су на сплаву бреме експлозива преко Лашве и поставили га на железничку пругу. Чим је на једном пропусту експлозија разнела шине, минери су могли да се врате међу своје.

— Зашто да пребацујемо борце на другу обалу и излажемо их опасности — обавестио је Јапунџа команданта Шесте крајишке бригаде — кад знамо да оклопњак неће моћи напред а ми ћемо га и са ове стране реке зауставити ватром...

Пред зору чете су распоређене у заклоне уз саму реку. Нико није знао када ће воз пуковника Еберлајна да наиђе. Требало је чекати.

НЕ ТРЕБА МИ БОЉЕ!

Рано ујутро 25. фебруара огрејало је сунце и промрзли борци обрадовали су се шкртој топлоти. Помаљали су главе иза заклона и трљајући дланове и уши да се мало угреју, нестрпљиво осматрали пругу. На па-

Узалуд је Еберлајн упозоравао да може да настрада или да назебе газећи набујалу реку.

Минери су успели да на сплаву пренесу експлозив преко хладне, набујале Лашве. Али, на другој обали нико није знао кад ће наићи дуго очекивани оклопни воз.

Лудвиг фон Еберлајн и група заробљених Немаца окружени партизанима после преласка преко Лашве.

ЉЕН СИ!

динама насипа, где су као непокретне сивкасте змије лежале железничке трачнице, беласао се снег.

Ускоро се из даљине, из правца Бусоваче, зачуло клопарање воза. У заседи дуж Лашве у муклој тишини људи су напето ишчекивали. Још се није знало да ли долази баш онај оклопни воз пуковника Еберлајна.

— То је оклопњак, другови! Добро га познајем — јави се одједном Перо Вукић који је, са догледом у рукама, као и остали зауставља дах да боље чује бректање локомотиве иза завијутка реке.

— Припремите се, другови, и чекајте! — издао је наређење командант Јапунџа и забринуто застао поред противтенковског топа који је био без нишанских справа а ваљало је, преко реке, гађати прецизно.

— Шкиљнућу ја кроз цев, команданте — охрабри га тобџија Војводић — и боље ми нишањење не треба!

Сада се оклопни воз могао већ добро видети: личио је на покретно ватрено чудовиште које су вукле две локомотиве. Из вагона претећи су се беласале цеви топова. У последњем, отвореном вагону поред два топа налазила су се два тенка отета од партизана, од тенковске чете Петог корпуса НОВ, у време напада на железничку станицу Бусовачу. Пуковник Еберлајн, као да се дичио пленом, поставио је тенкове у отвореном вагону да их може употребити у случају изненадног напада.

Тек кад је оклопни воз стигао до порушеног пропуста железничке пруге и стао, командир батаљона наредио је да се отвори ураганска ватра. И одједном, из на изглед мирне долине реке, запраштале су пушке, пушкомитраљези, минобацачи и противтенковски топ. Као киша зрна су ударала у метални оклоп воза и одбијала се док су из прореза оклопних вагона севали пламичци митраљеских рафала и грували топови. Непријатељ је узвраћао свом снагом.

Долина реке Лашве подрхтавала је од експлозија и убитачне пуцњаве.

Нишанџија партизанског противтенковског топа вешто је убацивао гранате у цев и трзао окидач. Кад су гранате почеле да пробијају оклопне вагоне, пуковник Еберлајн је схватио да неће дуго издржати и наредио да се воз покрене назад, према Бусовачи. Али, командант Јапунџа прозрео је његову намеру.

— Преорите гранатама пругу! — наредио је минобацачлијама.

БЕЛА ЗАСТАВА

Убрзо су гранате засуле насип и на једном месту покидане шине у облику лукова дигле су се увис. Оклопни воз нашао се у клопци: није више могао ни напред ни назад!

— Сад је наш сигурно! — одахнуо је Јапунџа с олакшањем.

Уто му притрча командир Треће чете и затражи да поведе своје борце на јуриш преко реке. Јапунџа га је један тренутак гледао неодлучно: борце је прво чекала хладна река, а онда брисани простор на другој страни.

— Нема друге него јуришати! — одлучи Јапунџа.

За Трећом четом у реку се сјурила Друга чета. Борци су се држали за опасаче, за руке и вукли један другог да их вода не однесе. Цвокоћући од хладноће у полукругу кренули су ка насипу и почели да опкољавају воз. За њима је пошао Јапунџа и остали.

— Пуковника Еберлајна хоћу живог, ако већ није платио главом! — довикивао је командант Четвртог батаљона борцима.

Док се још жестоко пуцало и с једне и с друге стране, један партизански митраљезац приметио је одједном да се његова зрна не одбијају о оклоп вагона као малочас — ударала су и решетала дрво а не метал! Пуковник Еберлајн је у композицију оклопних вагона убацио и један обичан који је био обојен као и остали. Митраљесци су се утркивали да га заспу рафалима и претворе у иверје. Охрабрени овим, партизани су још жешће навалили и Еберлајн није имао више куд. Наредио је да се истакне бела застава и борци Четвртог батаљона прекинули су паљбу.

У пратњи официра и преживеле посаде пуковник Лудвиг фон Еберлајн изишао је на насип да се преда.

— Желим да мене и моје официре и војнике сматрате ратним заробљеницима — обратио се преко преводиоца команданту Шесте крајишке бригаде Миланчићу Миљевићу.

— А шта сте друго?! — подсмехну се командант Миљевић и нареди: — Преко Лашве, да пожуримо у село!

— Али, где је мост? — унезверио се Еберлајн.

— Срушен је! — добаци му подругљиво командант Миланчић. — Газићеш и пливати до друге обале као и остали!

Узалуд је пуковник Еберлајн упозоравао да може да настрада или да назебе газећи набујалу Лашву. Увидевши да нема избора, најзад је кренуо за осталима.

Са пуковником Лудвигом фон Еберлајном заробљен је његов син, официр, десет чланова његовог покретног штаба и преживела посада воза. Они су нешто касније замењени за наше родољубе и патриоте који су чамили у фашистичким логорима и затворима.

Некадашњи партизански обавештајац Перо Вукић, потпуковник у пензији, и командант Четвртог батаљона Шесте крајишке бригаде Никола Јапунџа, пуковник у пензији, живе у Београду. Командант славне Шесте крајишке бригаде народни херој Миланчић Миљевић, генерал-мајор у пензији, живи у Бањалуци.

М. Гончин

СПОРТСКА КВИЗИЈАДА
ТАРЗАН-РЕКОРДЕР

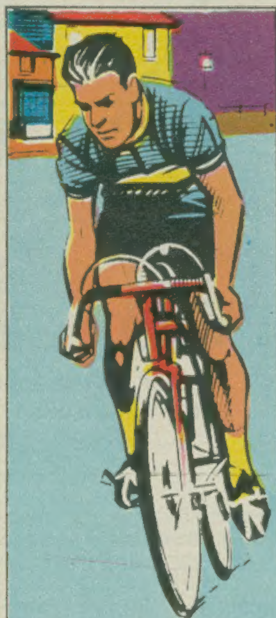

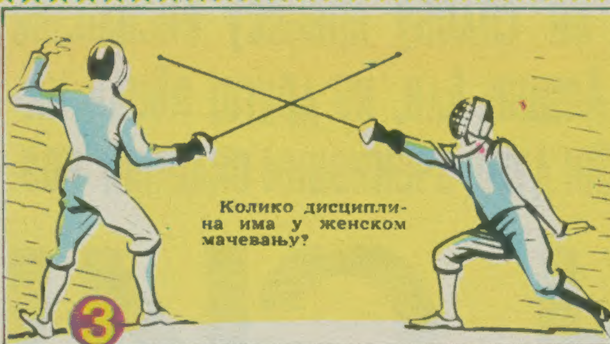

ОДГОВОРИ:

1. Јурица Јерковић; 2. Јанез Жировник, на Олимпијади у Риму 1960. године био је осми; 3. Само једна: флорет; 4. Џони Вајсмилер; 5. Будућност из Титограда.

Слобода се брани и оружјем... 2

Лук и стрела су прво оружје које је измислио човек, познато још од неолитског доба. Ово оружје развило се из прута и штапа, а претпоставља се да потиче из централне Азије. Било је познато народима свих континената, сем прастановницима Аустралије. И код старих Словена лук и стрела су основно оружје. Тако су балкански Словени при нападу на Солун (614—616) обасипали градске зидине читавим ројем стрела „густим као снежне пахуљице". И на средњовековним фрескама у Србији и Македонији могу се видети ратници наоружани луком и стрелама. Ово оружје састоји се од савитљиве шипке-лука, на чије је крајеве привезана тетива која затезањем даје енергију пројектилу-стрели.

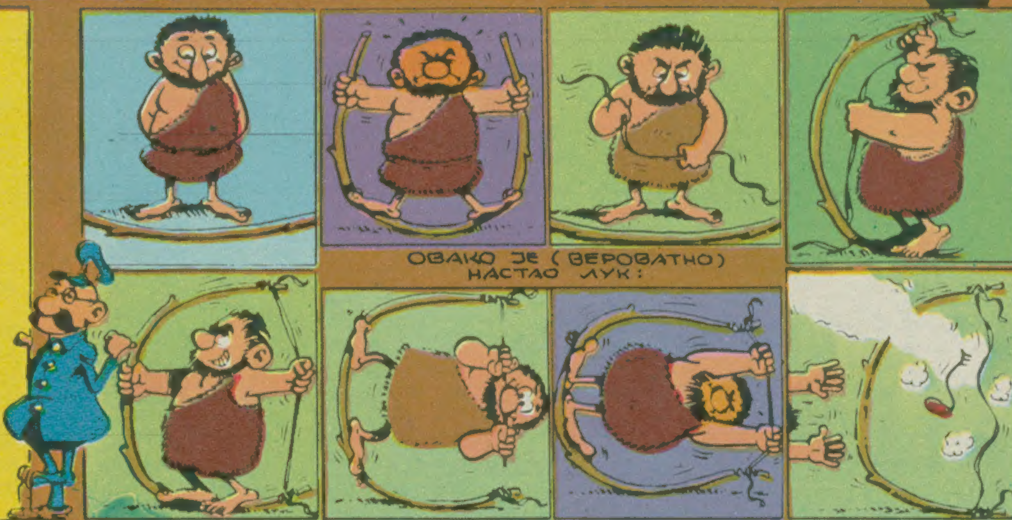

Лук може бити од дрвета (тиса, јасен), рога (говеђег, бивољег), трске или метала (бакар, бронза). Тршчане лукове налазимо у Африци и код Кинеза, а металне код Италијана у средњем веку. На нашој територији било је дрвених и рожнатих и задржали су се до половине 17. века. Дужина лука била је различита и постојали су кратки, средњи и дугачки лукови. Распон норманског и француског лука из 13. в. био је 1 м, јапанског и преко 2 м а српског 09—1,2 м. **Тетива** је прављена од коже, опуте. **Стрела** се састоји од зашиљеног врха, стрелице, направљеног од различитог тврдог материјала (кремена или метала), шипке или штапа од лаког дрвета или трске. Њена дужина била је половина распона лука а пречник 7,10 мм. Просечан домет стреле износио је 100—200 м, али забележено је да су Енглези у бици код Кресија 1346. бацали своје стреле са такозваним дугим луком и до 350 м.

Драган Јаковљевић

ЈЕДАН СКОК ДО МЕДАЉЕ

Кад сам, до колена у води и блату, дошао себи, угледао сам реп авиона на врху оближње врбе.

Уз заглушујуће урлање мотора, авион се одлепљује са писте смедеревског аеродрома, нагло хватајући висину. У једном тренутку учинило ми се да смо узлетели раније него обично, али ништа не кажем, ћутим. Имам поверења у искусног пилота Исаковића и снажан мотор. Секунде пролазе. Пењемо се... 50 па 60, најзад, 70 метара.

Одједном мотор почиње да кашље. Нешто ме стеже у грлу. У трупу авиона, пуном падобранаца, настаде тајац.

Авион нагло губи брзину. Гледам пилота како „шприца" гориво. Ништа не помаже, пропадамо. Морам брзо нешто да учиним. По глави ми се мотају савети падобранског инструктора који ми је безброј пута поновио: „У случају да авион почне да се руши — стави кацигу на главу, чучни, повиј се мало напред и напрегни све мишиће!"

Знао сам да је то једино што сада могу да учиним јер се земља приближавала вртоглавом брзином. Несрећа је била неизбежна. Помислио сам да су то последњи тренуци мог живота.

НЕПРОМИШЉЕН ЗАОКРЕТ

Рано ујутру 20. августа 1973. године са београдског спортског аеродрома „Лисичји јарак" уз заглушујућу буку узлетео је стари двокрилац АН-2. Циљ је био аеродром „Годомин" код Смедерева на коме се одржавало 17. падобранско првенство Србије. У старом авиону налазило се 12 такмичара из београдских аеро-клубова. Весело смо се задиркивали прикопчавајући опрему док је авион грабио изнад корита Дунава према Смедереву.

Двадесетак минута касније стигли смо изнад самог града и убрзо се нашли над аеродромом. На знак пилота, један по један, отиснули смо се у празнину. До „Годомина" је било неколико километара које је требало да прелетимо падобранима. Дувао је повољан ветар. На аеродрому нас је дочекао топли аплауз љубитеља падобранства.

Све је протекло у најбољем реду. Чим смо се приземљили спаковали смо падобране и сели на већ спарушену траву, ишчекујући следећи тренажни скок. Тог дана требало је да скачемо два пута да бисмо упознали аеродром и ваздушне струје које владају над њим. Сутрадан је почело такмичење у појединачним скоковима на циљ са висине од 1.000 метара. Осећала се напетост. Ово такмичење много је значило мени и мојим друговима јер је одлучивало о избору екипе која ће заступати Србију на државном првенству у Бањалуци. Свако је знао да му је то шанса коју уз мало среће и пуно залагања може да искористи.

Већ у првом скоку, због изузетно јаког ветра и једног непромишљеног заокрета, лоше сам се приземљио. Пресекао ме је оштар бол у десној нози. Стиснуо сам зубе и подигао се. „Нећу одустати", помислио сам, јер сам знао да то не би значило крај такмичења само за мене. Мојим одустајањем, екипа у којој сам био изгубила би све изгледе на добар пласман. Издржаћу већ некако, помислио сам док сам паковао падобран. Само не смем да дозволим да се мишић „охлади".

Када је судија најавио други скок, ушао сам одлучно у авион иако ми се у глави мутило од јаког бола. Скочићу па шта буде. Па ипак, плашио сам се, јер приликом отварања долази до снажног трзаја падобрана и тело због тога прима јак ударац. Најзад је ред дошао и на мене.

Скочио сам. Са стрепњом сам посматрао штоперицу: осам... девет... десет секунди. Сад! Повукао сам ручицу. Страховит бол натерао ми је сузе у очи. Зелено поље на коме се истицао циљ обележен наранџастом бојом примицао се страховитом брзином. Употребио сам сву умешност да се меко спустим на земљу. Озарена лица притрчали су ми другови из моје екипе: изгледа да смо постигли добар резултат. Био сам радостан и у исто време очајан. Шта да радим? Бол у нози је постао неподношљив. Морам још мало да издржим.

Сада је све зависило од последњег скока. Били смо узбуђени јер смо знали да нам се пружа велика шанса. Ако скочимо добро, освојићемо једну од медаља. То би био изузетан успех с обзиром на то да нико од нас није имао баш много искуства. Ја сам имао тек 117 скокова, Миладин Пантелић-Панта, како смо га звали, 270. Драгица Јовановић била је најискуснија међу нама. Имала је преко 400 скокова. Надали смо се да ћемо и сада поновити успех са претходног такмичења у Параћину на коме смо освојили златну медаљу.

Осећање немоћи и страха захватило је људе док је авион падао у мочвару.

ГУБИМО ВИСИНУ

Судије су објавиле да ће се такмичење наставити око четири часа по подне, после паузе за ручак. Нас троје анализирамо ситуацију и правимо планове за предстојећи, одлучујући скок.

По жребу, скачемо у првом лету. То нас је забринуло јер се метеоролошка ситуација знатно изменила. Наиме, почео је да дува јак ветар. На знак механичара пилот је упалио мотор. У трупу авиона жамор. Седишта нема довољно, па се гурамо. Оном ко није довољно брз не преостаје ништа друго до да седне на под.

Ја сам заузео седиште поред пилотске кабине. Волим да гледам како пилотира Мика Исаковић, инструктор на овом типу авиона. Његов копилот је Микица Јовановић. Руламо. Судија у авиону Пекмезовић опомиње екипу Новог Сада да се смири. Пилот додаје гас и авион повећава брзину. Придржавамо се за седишта и један за другог да не бисмо попадали. Најзад, стари АН-2 се одлепио од писте. Само минут или два касније осећам да се нешто необично дешава. Губимо висину. У тренутку када смо почели да падамо налазили смо се управо изнад једног канала са високим насипом. Ако ту ударимо, нема нам спаса. Уздах олакшања оте ми се из грла кад је пилот успео да га прелети. Одмах затим наглим покретом чупа електричне каблове да не би приликом удара о земљу дошло до експлозије. Одједном јак потрес. Косећи крошње врба стари авион се срушио на мали плато усред мочваре.

У МУЉУ

Тресак, дим и оштар бол у читавом телу. Померих руке, ноге. Видим све је у реду. Добро је помислих, нисам ништа сломио. Отворих очи. Кроз густу завесу дима видех силуете мојих другова како искачу напоље плашећи се да авион не експлодира. Придигох се с муком и искочих напоље. Што сам брже могао потрчах ка најближем дрвету и баци се на земљу. Ту је у жбуњу био и један Новосађанин. После неколико минута, постадох свестан тога да уопште не лежим на земљи. Ноге су ми биле у води и већ сам почео лагано да пропадам у муљ.

Погледах унаоколо, видим реп авиона се налази на врху једне старе врбе. Дима има све мање. Изађох из свог склоништа. Тек тада сам осетио колико ме боли десна нога. Другови који су дотрчали чим су видели да се авион срушио, помогли су ми да се довучем до аеродрома. Само пола часа касније стигла су амбулантна кола и превезла ме до смедеревске болнице. Био сам тешко повређен. Приликом оног лошег приземљења, добио сам јак ударац у мишић десне натколенице па је чак дошло и до унутрашњег крварења. Истог дана вратио сам се у Београд, где сам прележао лето, лечећи се.

Нико није теже повређен изузев мене. Као успомена на тај догађај остала ми је неизлечена повреда и бамбус из баре крај које смо пали.

Драган Јаковљевић,
Немањина 32, Београд
(Хонорар: 250,00 динара)

БИТКА КОД СИСКА

Крајем 16. века Турска је била на врхунцу своје моћи. Из Босне је њена војска постепено продирала у Хрватску, угрожавајући тако и средњу Европу. У близини турске територије, у долини Купе и Саве, налазио се утврђени град Сисак који је представљао одбрамбени штит пред надирањем Турака.

Турски поглавар Босне, Хасан-паша одлучио је да заузме Сисак и тиме отвори врата за даље продирање на запад. Године 1592. изградио је недалеко од Сиска утврђење Јени Хисар (касније названо Петриња). Исте године два пута је нападао Сисак али без успеха.

Почетком јуна следеће године Хасан-паша је са око 10.000 војника кренуо на Сисак и улогорио се на десној обали Купе.

На вест о силној опасности која је претила хришћанском свету, у близини Загреба прикупила се војска која је била састављена од чета хрватског бана Ердедија, ускока, војника из Војне крајине, карловачких и корушких аркебузира, крањских коњаника и још неколико чета. Хришћанска војска,која је бројала око 5000 људи, кренула је ка Сиску и потукла, уз пут, један турски одред.

У међувремену, Хасан-паша је прешао са војском на леву обалу Купе и напао утврђење. Браниоци утврђења одбили су турски јуриш. Тада је Хасан-паша одлучио да пође у сусрет хришћанској војсци. Две војске су се сусреле у равници између Саве, Купе и Одре.

Хришћанска војска прва је напала, али су Турци успели да одбију напад. Тада су на Турке ударили аркебузири и коњаници, под вођством грофа Турјачког. Турци су почели да се повлаче према мосту на Купи. Међутим, карловачки аркебузири су били бржи; заузели су мост и спречили бекство Турака. Пометња у турској војсци била је потпуна. Многи су покушали да се спасу препливавањем Купе и Одре, али се већина подавила. У овој бици погинуо је и Хасан-паша. По турским изворима, погинуло је око 8000 Турака, док су у хришћанској војсци губици много мањи — свега 40—50 војника.

Победа над турском војском код Сиска изазвала је велику радост у целој Европи. Опасно продирање према западу било је заустављено. Иако је Отоманска Империја била још врло јака, почела је да добија прве ударце.

ТАЈНА ЛЕТЕЋИХ ФЕЊЕРА

МОЖЕ ЛИ ЧОВЕК ДА ОПОНАША ПРИРОДУ?

КАД ЈЕ МЕЂУ ЛЕКАРИМА И БОЛНИЧАРИМА ЗАВЛАДАЛА ПАНИКА, ПОЈАВИО СЕ ЈЕДАН ДОМОРОДАЦ СА ЧУДНОМ СВЕТИЉКОМ — БОЦОМ ПУНОМ КУКУХОСА.

Пловећи једног јулског сутона 1971. године у уском урођеничком чамцу низ реку Арипуану у централном Бразилу, млади швајцарски инсектолог др Марис Боскије приметио је да је вода уз обале осветљена необичном светлошћу, веома сличној слабом неонском осветљењу. Искрице на десној обали гасиле су се управо у тренутку кад се палио рој треперавих, сићушних светиљки на супротној обали. И тако наизменично, сваких неколико секунди.

ЖИВИ УКРАС

Боскије је био изненађен. Иако се годинама бавио испитивањем живота инсеката, и то баш оних који живе у тропским крајевима, млади научник није ни слутио да ће тог дана у свој дневник записати да

је видео једну од најнеобичнијих појава у свету инсеката.

Још у недоумици, окренуо се свом водичу и његовој жени који су, веслајући, седели на крми чамца. Показао је руком према необичној светлости. Али, још више се изненадио кад је приметио да се њих двоје уопште не обазиру на чудне искре на обалама. Чак су се и насмешили његовом чуђењу. Схватајући чиме је бели човек изненађен, домородац се насмејао и показао на црну бубу уплетену у косу своје жене. Тада је она пажљиво извадила из прамена необичан украс и пружила га Боскијеу.

Кад је на длану угледао великог тропског јужноамеричког свица, којег домороци зову кукухос, научнику је све било јасно: ројеви ситних светиљки на обалама Арипуане, које се наизменично и ритмично пале и гасе, потичу управо од ових летећих фењера. Али, њега је занимало зашто свици на обалама ове реке пале своје „лампе“ сви у исто време. Зашто инсекти на једној обали светле у оном тренутку кад и свици на другој обали у тами и обрнуто, што да се нешто договарају овим сигналима? Са преданошћу научника, Боскије је на обали Арипуане остао месец дана, пратећи из вечери у вече како живе свици. Иако је појава коју је видео на Арипуани већ била позната научницима, Боскије је много придонео да се тајна о светлости и животу свитаца боље објасни.

Свици преко дана ретко лете, задржавају се обично на листовима биљака. Али, кад зађе сунце, најчешће у јулу и августу, ови неугледни инсекти одједном постају искричаве лучоноше. Људе је одувек занимало како свици производе светлост и зашто то чине. Међутим, нико још није проникао у тајну како специјалне ћелије свитаца стварају материју која светли. А то би унело револуцију у досадашњи начин осветљавања градова и домова и сигурно довело до „најјевтиније сијалице“.

НИШТА БЕЗ ЛУЦИФЕРАЗЕ!

Ноћу и мужјак и женка подједнако светле хладном, зеленкастом светлошћу, понекад стално, понекад с прекидима, зависно од пола врсте и средине где живе. Органи за светљење налазе се на трбуху. То је сложена група ћелија која ради као жлезда, лучећи и нагомилавајући супстанце познате под именом луциферин и луцифераза. Како би хемичари рекли, луцифераза је фермент или органски катализатор. Кад луциферин дође у додир с кисеоником, ствара се оксилуциферин. Ако је у том тренутку присутна и луцифераза — јавља се светлост.

И поред бројних и упорних покушаја, човек до данас није успео да пронађе начин за вештачко стварање светлости која би била тако јака, а истовремено „хладна“, што значи да не би, као што је сада случај, већи део енергије одлазио на загревање сијалица а мањи на стварање светлости у њој. Присуство разних врста луциферина ствара разлике у квалитету светлости од зеленкастожуте до црвенкасте. Другим светљењем луциферин се сав не истроши, вероватно због сталног прекидања светлости, што му омогућава да се опет дезоксидише и онда поново употреби, као нека врста акумулатора.

СВЕТЛЕЋЕ ЖАБЕ

Али, велику пажњу научника изазвала је необична појава при светљењу неких свитаца кад бројне групе мужјака истовремено пале и гасе светлост. Исто то раде и женке, али другим ритмом и у другом временском интервалу. То је изненадило др Боскијеа на обалама Арипуане, а исту појаву спомињу и други научници, између осталих и Александар и Елси Б. Клотс.

Међутим, до данас још нико није потпуно објаснио ову заиста необичну и занимљиву појаву. По свему судећи, светлосни сигнали и временски интервали између паљења и гашења имају важну улогу у међусобном проналажењу мужјака и женки. Али, то није и одлучујуће јер има много врста свитаца које не светле а исто тако су бројне као и светлеће.

Код једне светлеће врсте утврђено је да је временски размак од 2,1 секунде између светлосног сигнала мужјака и одговора женке веома важан чинилац у привлачењу мужјака женки. Женка која оклева или је сувише „равнодушна“, неће привући ниједног мужјака. А мужјак који би се „заборавио“ и одговорио на сигнал после тачно одређеног временског интервала дошао би у опасност да га партнер сматра за женку.

Научници нису уверени да светлост свитаца служи истовремено и као заштита од грабљивица, мада их оне, изгледа, не једу јер су неукусни. Жабе их, међутим, гутају у великом броју па се дешава да саме светле јер им је желудац пун „светлеће“ хране.

Свици су, иначе, многобројна врста инсеката, често различита и по начину живота, изгледа и средини где живе. Најсветлији је велики свитац из тропских крајева који је дугачак пет па и више сантиметара. Код једне врсте постоје два беличаста светлећа поља близу предњег дела и једно црвенкасто на задњем делу тела. Тако украшен, овај свитац веома личи на минијатурни аутомобил са предњим фаровима и задњим светлима. Због тога ову симпатичну бубу у неким крајевима централне Америке називају „буба Форд“.

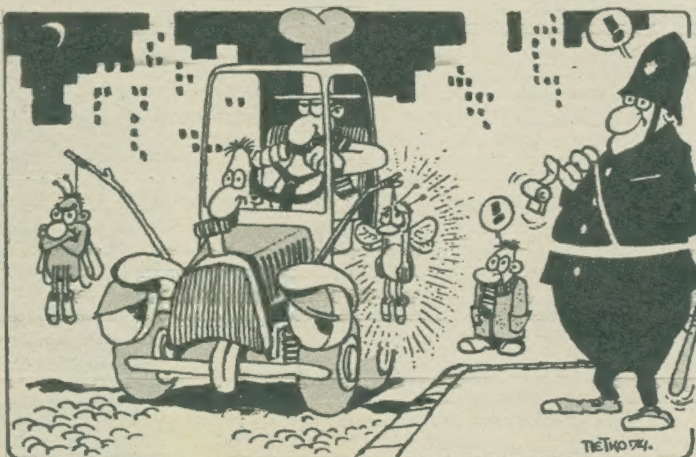

СВИЦИ УМЕСТО ПЕТРОЛЕЈА

Пажњу свицима нису посвећивали само научници. Стари Кинези употребљавали су свице за осветљење својих домова. Једноставно би рој ових инсеката ставили у стаклени суд и ноћу би имали бесплатно и пријатно осветљење.

Али, светлост свитаца може да буде понекад и много значајнија.

За време америчко-шпанског рата 1898. године, на Куби се догодио један веома занимљив случај. Шпански освајачи жестоко су бранили свој колонијални посед, тако да су Американци имали тешке губитке. Лекари нису стизали да по дану превију све рањенике и изврше све операције, тако да су често морали да раде и ноћу. Једне ноћи, док је лекар Вилијам Горгас оперисао тешког рањеника, у лампи коју је имао у „операционој сали“ нестало је петролеја. Међу особљем настала је узбуна. Тада се, после неколико тренутака, појавио један домородац и донео чудну светиљку: стаклену боцу пуну кукухос свитаца. Уз ту светиљку лекар је успешно завршио започету операцију.

У Јапану се слави необичан празник, „празник свитаца“. Хиљаде људи одлази тог дана на језеро у близини Кијонга, и сваки од њих носи кутију пуну великих свитаца. Кад се спусти ноћ, језером заплове многобројни чамци. Тада сви отварају своје кутије и над водом затрепери светлост коју поздраве радосни узвици, смех и песма.

И. Л.

ЖИВОТИЊЕ КОЈЕ НЕСТАЈУ

ЗАБАВНИКОВА ЕНЦИКЛОПЕДИЈА

За последње две хиљаде година изумрло је око сто различитих врста сисара. Сада изумире једна врста сисара годишње. Научници сматрају да таква судбина чека још око 250 до 300 врста. Представљамо вам најугроженије.

ЕВРОПСКИ БИЗОН је дивље говече и највећи сисар европског кспна које је готово потпуно истребљено. Данас ових бизона има само око две стотине и то у природним резерватима у Бјалсвешким шумама у Пољској. Заштићен је законом. Одрастао бизон висок је 1,8 м, дугачак 3,5 м а тежак 600 до 800 килограма. Глава му је умерено велика али не и незграпна, врат снажан. Све до груди обрастао је дугачком длаком а масивно тело поривено густим крзном носе снажне ноге. Реп му је кратак и дебео а рогови му расту постранце. Претежно живи у четинарској шуми на висини од око 3000метара. Подједнако брсти и пасе. Живи 20 до 25 година и женка доноси на свет једно младунче, ређе два.

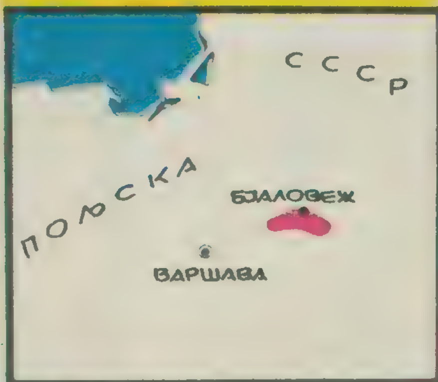

МАРКХОР је дивља коза која насељава планинске области западног Пакистана, Авганистана, Кашмира, крајњег југа СССР-а, Маркхора има две врсте: с правим и спирално увијеним роговима. Од ове две врсте угроженији је маркхор са правим роговима који живи на граници Белуџистана и Авганистана и коме у правом смислу прети истребљење. Ова животиња има величанствено држање коме, поред рогова, доприноси и веома тешка грива с дугом, густом сивожућкастом длаком која прекрива врат и рамена и спушта се низ груди. Мужјак има браду. Ксд марквсра са спирално увијеним роговима рогови могу да достигну дужину и до 165 сантиметара.

Док је Хавард покушавао да угаси пожар, радници су се разбежали тражећи заклон.

МО

Кад се ужарени врх електричног кабла нашао изнад отвора из кога је куљао земни гас, букнуо је пламен. Цеви су се топиле као да су од пластике а нафта се разливала унаокола.

Као да се тога дана све заверило против Дела Хаварда и његових двадесет другова са којима је свакодневно вадио нафту из морских дубина. Из једног отвора куљала је нафта и претварала се у буктињу. Подивљали ветар дувао је брзином од 100 чворова на час (180 км), а таласи у Мексичком заливу достизали су висину вишеспратних кућа.

Сада знам како изгледа пакао, мислио је надзорник петролејске компаније Дел Хавард док је везан челичним ужетом висио над запенушаним водама залива. Са стране посматран, личио је на клатно неког огромног часовника. Доле, испод њега, буктао је пожар. Ватра се великом брзином приближавала танковима у којима је било смештено близу 200 барела нафте (око 9 тона). Трагедија је била на помолу. Експлозија, до које је сваког трнутка могло да дође, значила би сигурну смрт за све људе који су се у време ове драме шест штапића динамита повезаних у сноп и замахнуо. Није смео да промаши јер би у том случају сви одлетели у ваздух. Још једном је проверио положај и бацио динамит у отвор. Рачунао је да ће динамит доле, дубоко у земљи, експлодирати и затрпати отвор из којег излази нафта. Хавард је широм отворио очи и пратио путању снопа динамита који је требало да им донесе спас.

ВАРНИЦЕ ЗАПАЛИЛЕ ГАС

Десетак дана раније крановођа Лу Вак дошао је на ову бушотину која се налазила 20 км далеко од копна, у водама Мексичког залива. Одмах је освојио Хаварда својим понашањем, а допао се и осталим радницима. Никада се није жалио на умор, чак ни када би радили и по више од 12 часова дневно без прекида. Посао је напредовао журно склањали са платформе тражећи заклон у унутрашњости бушилице, Хавард је довикнуо Лу Ваку да стави поклопац на отвор бушотине и затвори довод нафте на свим пумпама.

Без речи, као што је увек примао наређења, Лу Вак је пошао и овога пута да обави посао. У тренутку када је вијугавим степеницама кренуо ка постројењима за нафту, један огромни талас преплавио је платформу и попут џиновске метле скинуо све што се налазило на њој.

Лу Вак је успео да се ухвати за ограду и док се грчевито држао, изгубио је тло под ногама а вода га је запљускивала и надирала му у уста и очи. Почео је да се дави и осетио панични страх од смрти. Неколико тренутака Лу Вак се борио са собом. На једној страни осећај одговорности, задатак који мора да изврши, на другој страх и жеља да се заштити, побегне на сигурно место. А онда се талас повукао и Лу Вак се није усуђивао подигли или поломили — шапутао је Лу Вак.

— Бедна кукавице! Ништа се не би догодило да се ниси уплашио и побегао.

— Ја... кунем се... не знам... — беспомоћно је шапутао несрећни човек.

— Не знаш, је ли? — викао је побеснели Камелман и ударао беспомоћног Лу Вака. — Признај да си побегао!

По Лу Ваковом држању видело се да је Камелман погодио истину.

Раднике је ухватила паника и сав њихов бес срушио се на Лу Вака.

— Да га линчујемо! — чуло се са свих страна.

Тада је ушао Хавард и стао између разјарених људи и Лу Вака који се као дете шћућурио у једном углу.

— Да га нико није дотакао! — рекао је оштро. — Сви ми се понекад уплашимо и занемаримо обавезе. Страх треба победити снагом своје воље...

Хавардове речи деловале су на људе и они су се утишали. Даље им је рекао Хавард је схватио да је сам. Више га је болело то што су га другови напустили него опекотине на лицу и рукама.

ЈЕДИНИ ИЗЛАЗ

Уплашени људи скрушено су посматрали Хавардово спржено лице, изгорело одело и повређене руке. Сада су сви осећали исто оно што је Лу Вака спречило да изврши задатак. Страх од смрти. Неки су кришом гледали према Лу Ваку. Желели су да му ставе до знања како га тек сада схватају и опраштају му.

Хавард је знао да времена за размишљање нема и да мора поново нешто предузети. Изложио је радницима свој план. Покушаће да уз помоћ крана стигне до запаљеног отвора и убаци динамит. Експлозија ће затрпати извор и пожар ће бити угашен.

— Нека се јави добровољац који ће ми помоћи да

...РЕ ГОРИ!

нашли на ужареној платформи бушилице. Занемели од страха, радници су пратили сваки покрет надзорника.

ВАК ЈЕ РАЗУМЕО

Крановођа Лу Вак налазио се у кабини која се већ пунила димом. Пламен је био свуда око њега, постајало је све загушљивије. Али он се није колебао. Вешто рукујући дизалицом Лу Вак је све више подизао Хаварда изнад отвора из којег је избијао стуб усковитлане јаре и дима. Вођен вештом руком Лу Вака, Хавард се најзад нашао изнад отвора. Пламени језици пржили су му стопала, дим га је гушио и штипао за очи. Знао је само једно: мора успети!

— Мало десно, треба добро да видим отвор — довикнуо је Хавард.

Ветар и грмљавина коју је стварао упаљени земни гас и нафта гушили су његов глас, али Лу Вак га је разумео. Подесио је дизалицу и Хавард се, вешто изввивши тело на челичном каблу, нашао тачно где треба. Са опасача је скинуо и сви су били задовољни. Невоље су стигле са Холанђанином Лејардом Камелманом. Чим је дошао на бушотину, почео је да окупља људе око себе и забавља их причама и догађајима са претходних радилишта. Био је претерано хвалисав и трудио се да стално буде у средишту пажње. Слушајући га, човек би помислио да ни бушилица за нафту не би постојала да није било Камелмана!

Једнога дана Лу Вак је пришао Камелману и сасвим тихо, у пријатељској намери, саветовао му да престане са хвалисањем. Увређени Камелман уместо да то схвати као пријатељски савет, силовито је замахнуо и ударио Лу Вака. Настала је туча и ко зна како би се све завршило да се Хавард није умешао и заштитио Вака. Камелман то никако није хтео да опрости надзорнику и почео је да хушка људе против њега говорећи им да превише раде за бедну зараду.

Тек што су на радију чули упозорење да ће оркан захватити Мексички залив, почео је да дува снажан ветар и подиже огромне таласе. Док су се радници да сачека следећи. Посрћући стигао је у своју топлу кабину и опустио се. Зашто баш ја да умрем за ову компанију, мислио је. О невремену и поклопцу који је требало да стави на отвор бушотине није више размишљао.

Док је у својој кабини пијуцкао топлу кафу не слутећи никакво зло, један електрични кабл се откинуо. Потпомогнут јаким ветром, ужарени врх кабла залепршао се изнад отвора из којег је куљао земни гас, обавезни пратилац сваког извора нафте. За кратко време електричне варнице су запалиле гас, а пламен почео да се шири. Цеви су се топиле као да су од пластике, а нафта разливала по мору.

ДА ГА ЛИНЧУЈЕМО!

Разјарени Камелман улетео је у Лу Вакову кабину и унео му се у лице.

— Проклетниче, шта си урадио с поклопцем! — викао је стегнувши га за врат.

— Мора да су га таласи да је примио радио-поруку, да услед јаког невремена ниједан хеликоптер не може да узлети и да је брод који им је пошао у помоћ морао да се врати.

— Препуштени смо сами себи — додао је. — Морамо по сваку цену поставити поклопац на отвор где је пожар. Ја ћу то да урадим, а група добровољаца нека шмрковима сузбија пламен око отвора.

Сви су се јавили осим Лу Вака који се није мицао из угла, главе загњурене у шаке.

Предвођени Хавардом радници су изашли на платформу. Метал је био ужарен и вода је испаравала чим би са том врелином дошла у додир. Када је Хавард стигао до отвора и хтео да спусти поклопац, снажна експлозија је одјекнула и одбацила га натраг. Пламен му је спржио кожу на лицу, сагорео обрве и бркове, а ваздушни притисак стргао му је заштитни шлем. Хавард се окренуо према друговима очекујући помоћ, али платформа је била празна! Спазио је „јуначину" Камелмана како провирује иза једног стуба. Почео је да га дозива, али је овај брзо нестао под окриљем дима. се попнем до отвора — понављао је Хавард. — Само пазите, кабина из које се рукује дизалицом сасвим је близу ватре.

Људи су ћутали.

— Хоће ли се неко већ јавити? — нервозно је упитао Хавард.

Мук је и даље владао међу људима и нико се није ни помакао. А онда, када то нико није очекивао, устао је Лу Вак.

— Ево ме, долазим — рекао је одлучно.

И док је вођен сигурном руком Лу Вака лебдео изнад пламеног стуба, Хавард је осећао да је био у праву што је штитио Лу Вака. Камелман, обичан хвалисавац, стајао је по страни преплашен и понижан.

Штапићи динамита прошли су кроз отвор из којег је куљао упаљени гас. Неколико тренутака касније потмула детонација уздрмала је платформу. Хавард је погледао унаоколо и видео да се пламен стишава и да га замењује густ, црни дим.

Пожар је био угашен. Хавард и његови другови најзад су могли да одахну.

Б. Ј.

DIK BROWNE ХОГАР СТРАШНИ

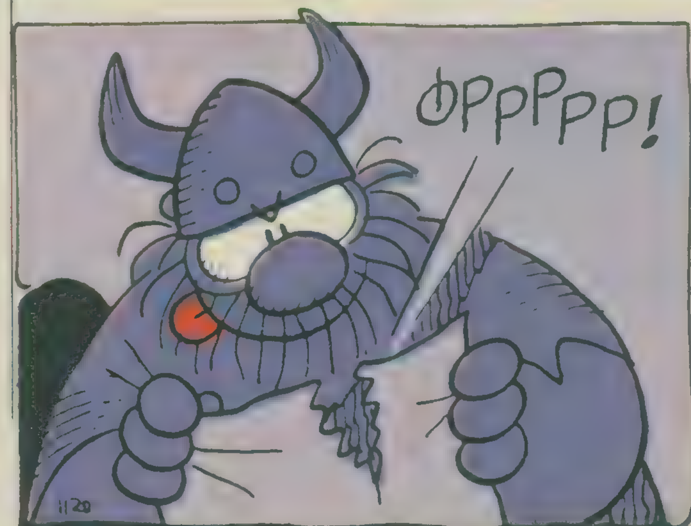

ЈУНАК ИЗ ШЕРВУДСКЕ ШУМЕ

Ако желите да проверите своје опште знање, овај квиз ће вам у томе помоћи. На свако од ових четрнаест питања дата су по три одговора од којих је само један тачан. Ако их знате, честитамо! А ако пак нисте свезналица, одговори су ту, у дну стране.

1. Нов одељак (пасус) који почиње нешто увученим редом зове се:
   - **а) абзац**
   - **б) маргина**
   - **ц) иницијал**

2. Неправилан положај очију, разрокост, је:
   - **а) страбизам**
   - **б) окулизам**
   - **ц) цинизам**

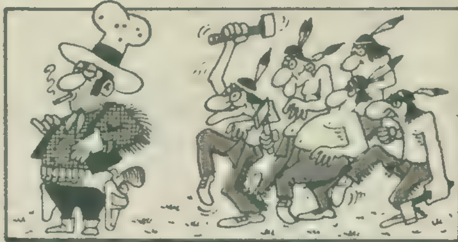

3. Карл Мај, писац чувених романа о Индијанцима по народности је:
   - **а) Американац**
   - **б) Немац**
   - **ц) Аустралијанац**

4. Позната глумица која је за улогу у филму „Тетовирана ружа" добила „Оскара" зове се:
   - **а) Ингрид Бергман**
   - **б) Мишел Морган**
   - **ц) Ана Мањани**

5. Наука која се бави физичко-хемијским променама у организму је:
   - **а) биофизика**
   - **б) биохемија**
   - **ц) биологија**

6. Један од оснивача и руководилаца женског међународног покрета, сарадник Енгелса и Лењина, била је:
   - **а) Клара Цеткин**
   - **б) Роза Луксембург**
   - **ц) Надежда Крупскаја**

7. Аутор оперета Земља смешка, Весела удовица итд. је:
   - **а) Рихард Штраус**
   - **б) Бела Барток**
   - **ц) Франц Лехар**

8. Лак и брз дрвени чамац који су употребљавали Срби у Војводини, Мађари и Турци на Дунаву и Козаци на Дњепру, звао се:
   - **а) шајка**
   - **б) леут**
   - **ц) кутер**

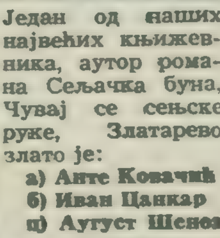

9. Један од наших највећих књижевника, аутор романа Сељачка буна, Чувај се сењске руке, Златарево злато је:
   - **а) Анте Ковачић**
   - **б) Иван Цанкар**
   - **ц) Аугуст Шеноа**

10. Шервудска шума била је склониште легендарног јунака:
    - **а) Виљема Тела**
    - **б) Робина Худа**
    - **ц) Дон Кихота**

11. Зељаста биљка у чијим најзеленијим деловима има етарског уља из кога се добија ментол је:
    - **а) метвица**
    - **б) камилица**
    - **ц) боквица**

12. Мато Гросо, пространа висораван и извориште многих јужноамеричких река налази се у:
    - **а) Мексику**
    - **б) Куби**
    - **ц) Бразилу**

13. Познати виолиниста Николо Паганини (1782—1840) био је по народности:
    - **а) Шпанац**
    - **б) Италијан**
    - **ц) Француз**

14. Аерометар је инструмент за мерење:
    - **а) густине притиска и тежине ваздуха**
    - **б) висине**
    - **ц) температуре**

ОДГОВОРИ!

1. абзац; 2. страбизам; 3. Немац; 4. Ана Мањани; 5. биофизика; 6. Клара Цеткин; 7. Франц Лехар; 8. шајка; 9. Аугуст Шеноа; 10. Робина Худа; 11. метвица; 12. Бразилу; 13. Италијан; 14. густине притиска и тежине ваздуха.

БИМ И БУМ

JOE MUSIAL

ШРАФКО

ИСТРАЖИВАЧИ СВЕМИРА

ПРОФЕСОР АЛТАР, АСТРОНОМ.

АЛИНА, ПСИХИЈАТАР.

ИДРА, ФИЛМСКА ЗВЕЗДА.

СИРИО, ПОЗ-НАТ У СВЕТУ КИНЕМАТОГРАФИЈЕ.

...И ОРИОН, ТЕЛОХРАНИ-ТЕЉ... ПЕТОРО СМЕЛИХ КОЈИ ЋЕ СЕ СУОЧИТИ СА ПРОБЛЕМИМА У СВЕМИРУ.

СНИМАЊЕ ФИЛМА ЈЕ ЗАВРШЕНО. МЛАДИ АУСТРАЛИЈАНАЦ СИРИО, У ПРАТЊИ СВОЈЕ ДЕВОЈКЕ ИДРЕ, УПУТИО СЕ ЧАМЦЕМ КА ПУЧИНИ...
ЛУДИ СУ! КУДА ТАКО ЖУРЕ? ТА БРЗИНА ЈЕ ОПАСНА!

КАКВА ЈЕ ОНО СВЕТЛОСТ? КАО ДА ЈЕ СУНЦЕ ЗАРОНИЛО У ОКЕАН!
ПРИБЛИЖИМО ЈОЈ СЕ! НЕШТО СЕ ЧУДНО ДОГАЂА!
DU 6

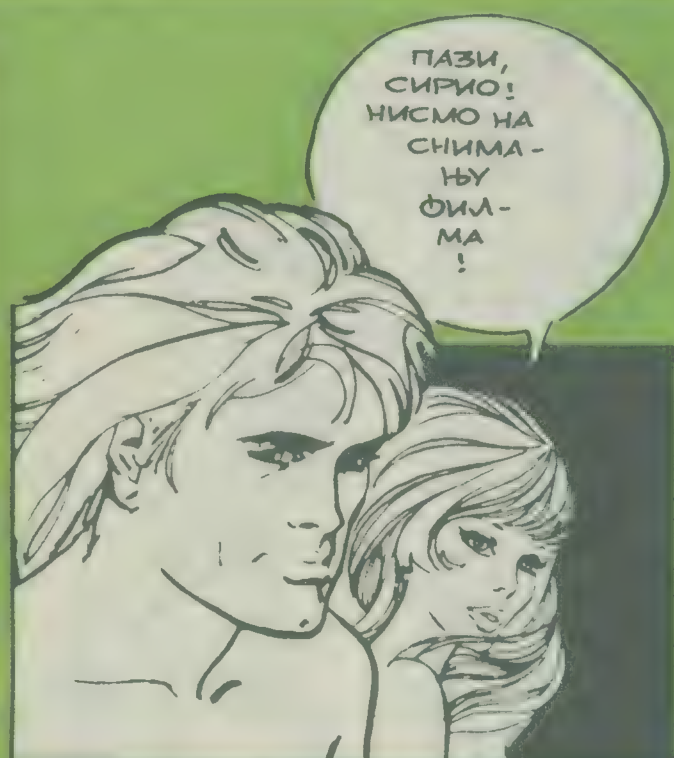
ПАЗИ, СИРИО! НИСМО НА СНИМАЊУ ФИЛМА!

МОЖДА СИ У ПРАВУ, АЛИ ХОЋУ ДА ВИДИМ ШТА СЕ ТО ДОГАЂА!
НЕ ЖЕЛИМ ДА ОСТАНЕМ САМА! ПОЋИ ЋУ И ЈА ЗА ЊИМ!

СВЕМИРСКИ БРОД! КАО ДА НАС ОЧЕКУЈЕ!
ПРИВУЧЕНИ НЕОБИЧНОМ СИЛОМ ДОШЛИ СУ ДО БРОДА.

ЗА ТО ВРЕМЕ У БРАЗИЛУ, АЛИНА, ПСИХИЈАТАР И ПСИХОЛОГ, ПРИСУСТВУЈЕ НЕОБИЧНОМ РИТУАЛУ...

БОГОВИ ЗВЕЗДА! БОЖАНСТВА КОЈА СТЕ ОБАСЈАВАЛА НАРОД МАЈА, АСТЕКА, ДОЂИТЕ НАМ У ПОМОЋ! ДОНГО-ДОН ВАС ЗОВЕ!

ДОЂИТЕ НАМ ОДМАХ! ДОНГО-ДОН ВАС ЗОВЕ!

КАКАВ ЈЕ ТО НЕОБИЧАН ЗВУК? КАО ДА ДОЛАЗИ ИЗ СВЕМИРА!

БОГОВИ ЖЕЛЕ ДА НАС УНИШТЕ! БЕЖИМО ДОК ЈОШ НИЈЕ КАСНО!

ШТА ЗНАЧИ СВЕ ОВО? СВЕМИРСКИ БРОД НА ПРОПЛАНКУ!

ИСТА СИЛА ПРИВУКЛА ЈЕ И АЛИНУ КА УНУРАШЊОСТИ БРОДА...

У ФРАНЦУСКОЈ ОРИОН ПРОВЕРАВА ПУТ КОЈИМ ЋЕ ПРЕДСЕДНИК СУТРАДАН ПРОЋИ...

КАКВА ЈЕ ОВО СВЕТЛОСТ? КАО ДА СЕ КАКАВ МЕТЕОРИТ СРУШИО НА ЗЕМЉУ!

ЧУДНО! НИКАКАВ ПОТРЕС СЕ НИЈЕ ОСЕТИО!

ЕНО ГА! ПА ТО ЈЕ БРОД СА НЕКЕ ДРУГЕ ПЛАНЕТЕ!

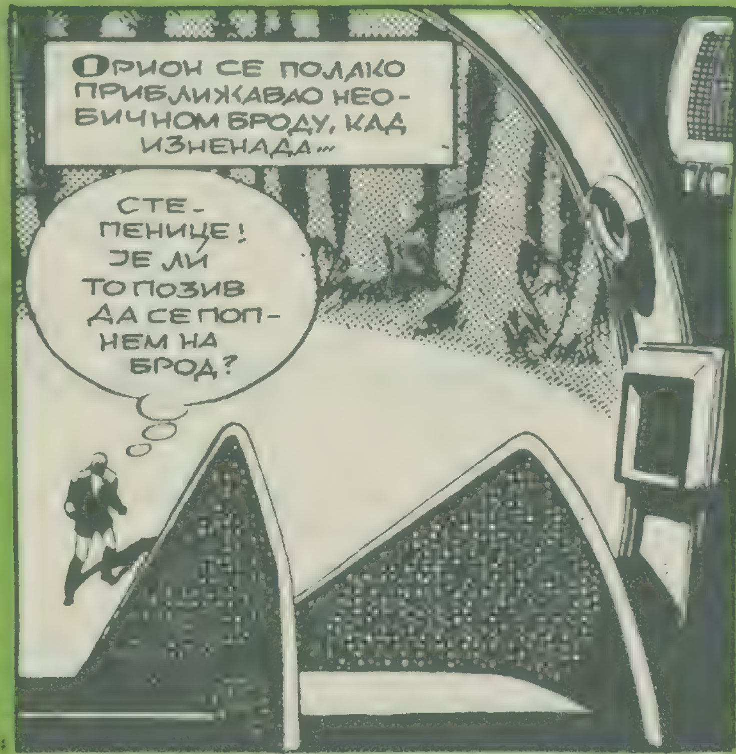
ОРИОН СЕ ПОЛАКО ПРИБЛИЖАВАО НЕОБИЧНОМ БРОДУ, КАД ИЗНЕНАДА...
СТЕПЕНИЦЕ! ЈЕ ЛИ ТО ПОЗИВ ДА СЕ ПОПНЕМ НА БРОД?

У ШВЕДСКОЈ ПРОФЕСОР АЛТАР ДРЖИ ПРЕДАВАЊЕ ИЗ АСТРОФИЗИКЕ НА ШТОК-ХОЛМСКОМ УНИВЕРЗИТЕТУ...
ЖИВОТ НА ДРУГИМ ПЛАНЕТАМА ЈЕ МОГУЋ! И НЕ САМО У НАШОЈ ГАЛАКСИЈИ, ВЕЋ И У ЧИТАВОМ СВЕМИРУ...

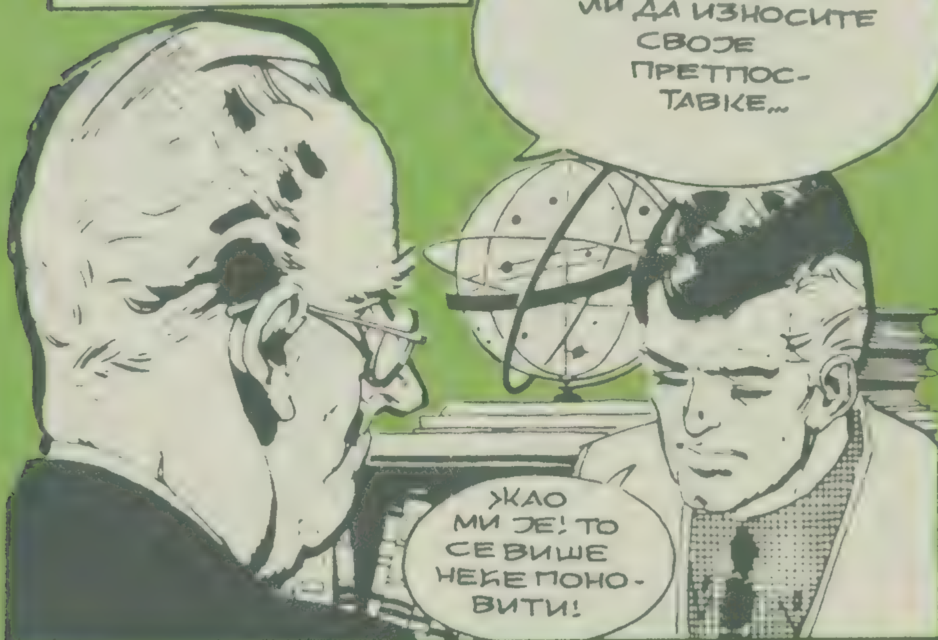
АЛИ НИСУ СЕ СВИ СЛАГАЛИ СА ЊЕГОВОМ ТЕОРИЈОМ. РЕКТОР УНИВЕРЗИТЕТА, НА ПРИМЕР...
НИСМО ВАС ПОЗВАЛИ ДА ИЗНОСИТЕ СВОЈЕ ПРЕТПОСТАВКЕ...
ЖАО МИ ЈЕ! ТО СЕ ВИШЕ НЕЋЕ ПОНОВИТИ!

НИКО НИЈЕ ИМАО РАЗУМЕВАЊА ЗА ПРОФЕСОРА АЛТАРА...

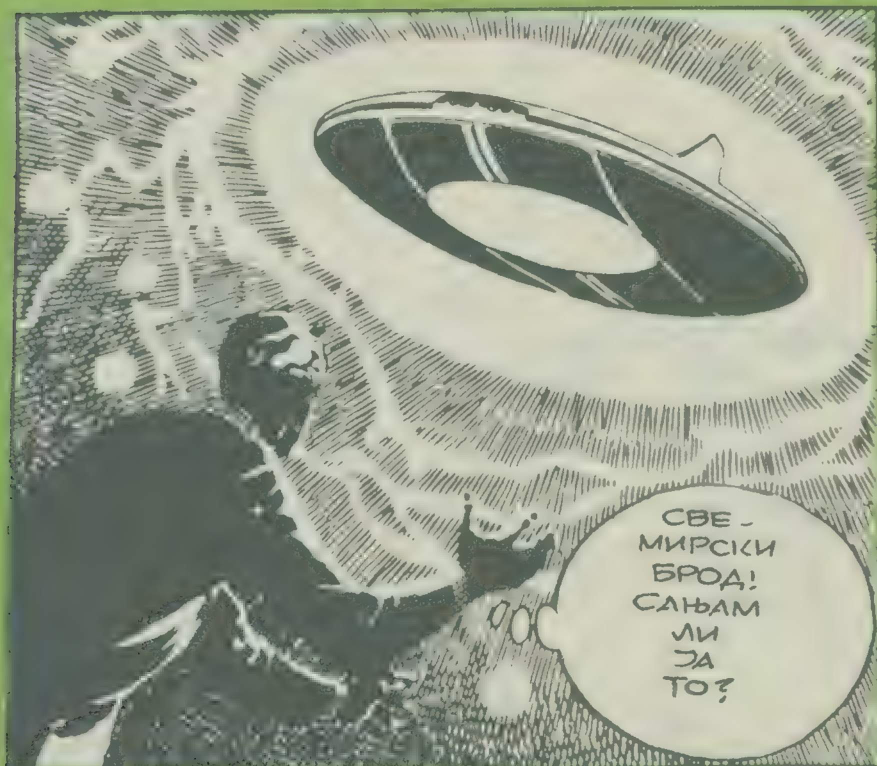
СВЕМИРСКИ БРОД! САЊАМ ЛИ ЈА ТО?

ЗАУСТАВИО СЕ! ДА ЛИ ДА УЂЕМ?

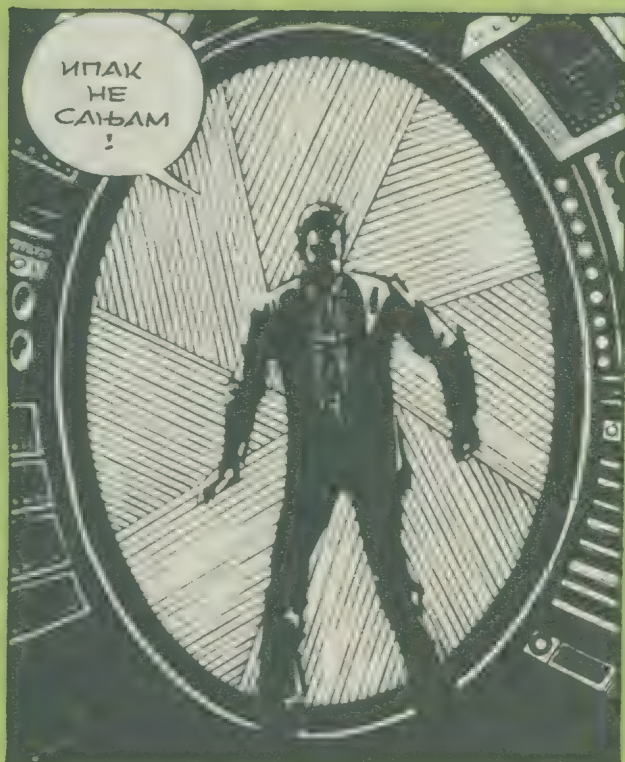
ИПАК НЕ САЊАМ!

КО СТЕ ВИ? ЗАШТО МЕ ТАКО ГЛЕДАТЕ?
ЈОШ ЈЕДАН! СВЕ ЈЕ ОВО ТАКО ЧУДНО!

УБРЗО ЈЕ СВЕ РАЗЈАШЊЕНО...
ЗОВЕМ СЕ ИНФИНИТО! ЗЕМЉИ ПРЕТИ ОПАСНОСТ! САМО ЈЕ ВИ МОЖЕТЕ СПАСТИ!

ПОЗВАО САМ ВАС, АЛТАРЕ, ЈЕР СЕ ОДЛИКУЈЕТЕ ВИСОКОМ ИНТЕЛИГЕНЦИЈОМ!

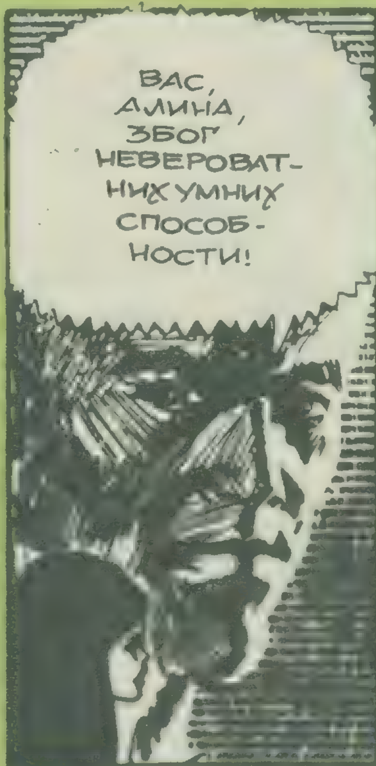
ВАС, АЛИНА, ЗБОГ НЕВЕРОВАТНИХ УМНИХ СПОСОБНОСТИ!

СНАГА КОЈУ ПОСЕДУЈЕ ОРИОН ЗАИСТА ЈЕ ИЗУЗЕТНА!

ШТО СЕ ТИЧЕ ВАС ДВОЈЕ... У СТВАРИ, РАЧУНАО САМ САМО НА СИРИЈА КОЈИ СЕ ОДЛИКУЈЕ БРЗИМ РЕФЛЕКСИМА!

УСКОРО ЋЕТЕ СТИЋИ НА ПЛАНЕТУ НА КОЈОЈ СЕ РАЗВИЈАЛА МОЈА ЦИВИЛИЗАЦИЈА...

НЕ ДИРАЈТЕ НИШТА! БРОД ЈЕ ТЕЛЕДИРИГОВАН...

СПУСТИЛИ СМО СЕ У БАЗУ ИНФИНИТА! САДА ЋЕМО САЗНАТИ ШТА СВЕ ОВО ЗНАЧИ...

КАКВА СЕ ТО ПРЕТЊА НАДНЕЛА НАД ЗЕМЉУ?
ПЛАНЕТА НА КОЈОЈ САМ ЖИВЕО УНИШТЕНА ЈЕ! ИСТА ОПАСНОСТ ПРЕТИ ЗЕМЉИ!
ЖЕЛИМ ДА ВАС УПОЗОРИМ ДА ЈЕ ОВА МИСИЈА ДОБРОВОЉНА... КО ХОЋЕ, МОЖЕ ОДМАХ ДА СЕ ВРАТИ!

ПРЕ НЕГО ШТО ЈЕ УНИШТЕН, МОЈ НАРОД ЈЕ ДОСТИГЛО ВИСОК КУЛТУРНИ НИВО. НИЈЕ БИЛО РАТОВА...

... ЕЛЕКТРОНСКИ МОЗГОВИ КОЈЕ СМО САМИ КОНСТРУИСАЛИ ОБАВЉАЛИ СУ СВЕ ПОСЛОВЕ.

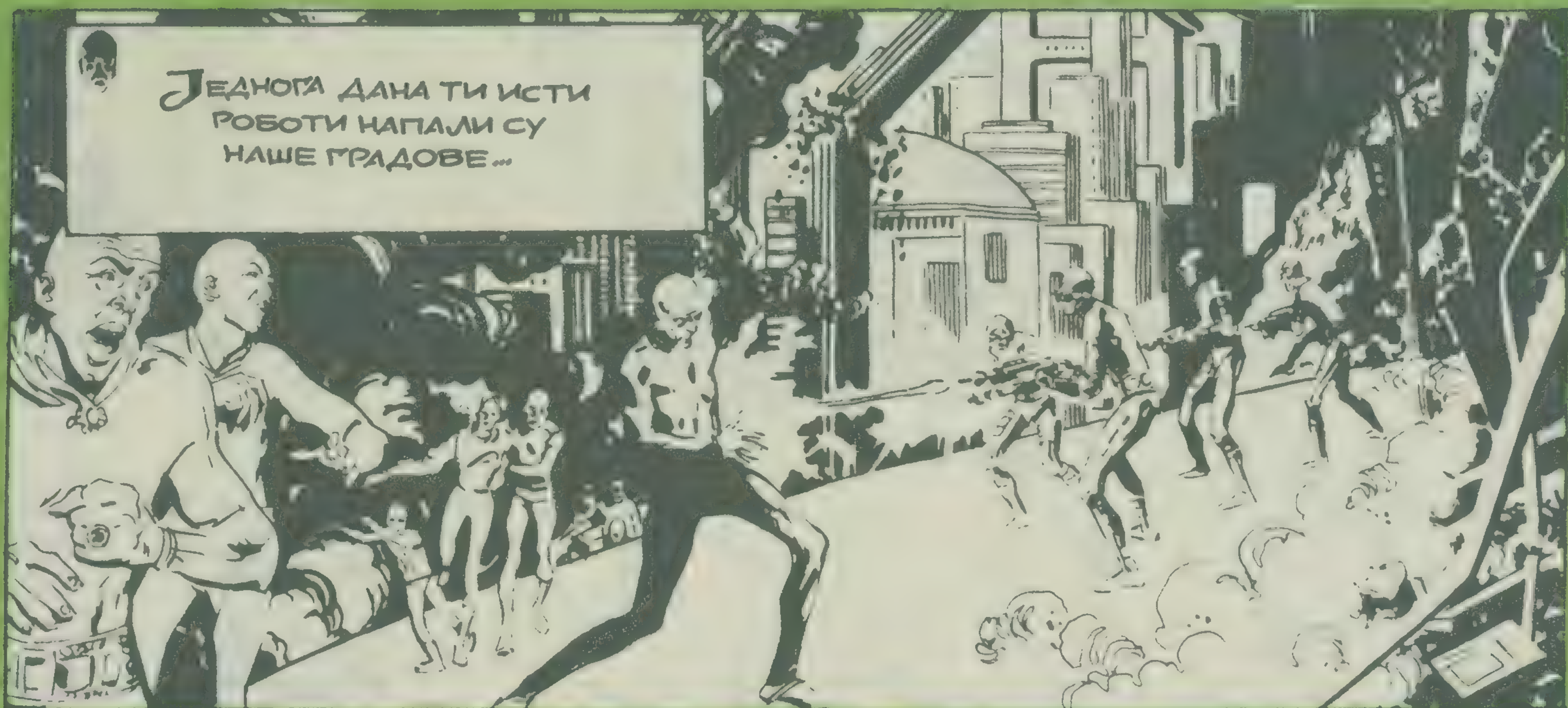
ЈЕДНОГА ДАНА ТИ ИСТИ РОБОТИ НАПАЛИ СУ НАШЕ ГРАДОВЕ...

РАЗОРИЛИ СУ ЧИТАВУ ПЛАНЕТУ...

НА СРЕЋУ, БИО САМ НА ЈЕДНОМ ЗАДАТКУ У ОРБИТИ ГДЕ СЕ И САДА НАЛАЗИМО. ОДАВДЕ САМ ПОСЛАО БРОД НА ЗЕМЉУ ДА БИХ ОД ВАС ЗАТРАЖИО ПОМОЋ...

8

ЗАШТО НИСТЕ УНИШТИЛИ ЕЛЕКТРОНСКЕ МОЗГОВЕ КОЈИ СУ ВАС НАПАЛИ?
НИСМО ИМАЛИ ВРЕМЕНА! ЈА САМ ПОСЛЕДЊИ ПРЕДСТАВНИК ТЕ ЦИВИЛИЗАЦИЈЕ!

РОБОТИ ПРИМАЈУ ЕНЕРГИЈУ ИЗ ЧЕТИРИ ЦЕНТРАЛЕ, МОРАМО ИХ УНИШТИТИ У ИСТОМ ТРЕНУТКУ!

СВАКИ РОБОТ НОСИ НА ГРУДИМА МЕТАЛНУ ПЛОЧИЦУ КОЈА ЕМИТУЈЕ ТАЛАСЕ ЗА РАЗПОЗНАВАЊЕ! УКОЛИКО СЕ ДОКОПАТЕ ОВИХ ПЛОЧИЦА РОБОТИ ЋЕ ВАС СМАТРАТИ ЗА ЈЕДНОГ ОД ЊИХ!

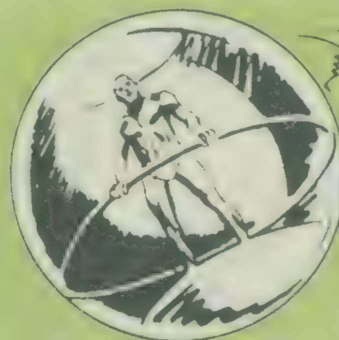
АКО ПРИХВАТАТЕ ОВАЈ ЗАДАТАК СВАКОГ ОД ВАС ОДВЕШЋУ ТЕЛЕДИРИГОВАНИМ БРОДОМ ДО ЈЕДНЕ ОД ЦЕНТРАЛА!

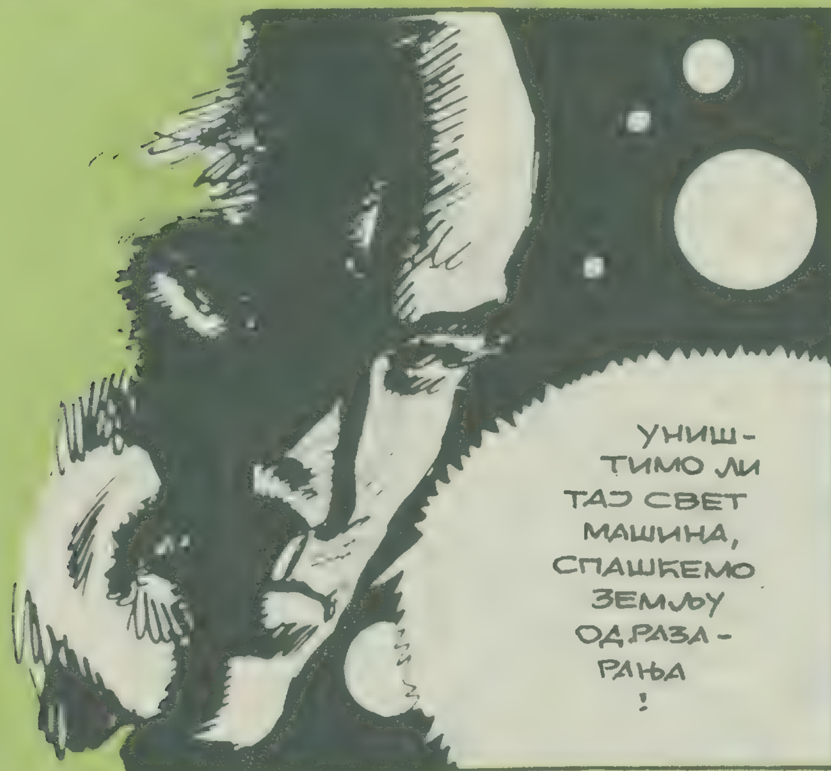
УНИШТИМО ЛИ ТАЈ СВЕТ МАШИНА, СПАШЋЕМО ЗЕМЉУ ОД РАЗАРАЊА!

СТОЈИМО ВАМ НА РАСПОЛАГАЊУ, ИНФИНИТО!

ПЛАН ЈЕ ПОЧЕО ДА СЕ ОСТВАРУЈЕ. СИРИО И ИДРА НАШЛИ СУ СЕ КРАЈ ЦЕНТРАЛЕ У СРЕДИШЊЕМ ДЕЛУ ПЛАНЕТЕ...
КАКО ДА ДОЂЕМО ДО ЦЕНТРА-ЛЕ?
НЕКО ВОЗИЛО НАМ СЕ ПРИБЛИЖАВА! ПОКУШАЋЕМО ДА ГА ЗАУСТА-ВИМО!

ШТА АКО МЕ НЕ ПРИМЕ-ТИ?

СТАО ЈЕ! ШТА ЛИ ЋЕ СЕ ДО-ГОДИТИ?

ДОШАО ЈЕ ТРЕНУ-ТАК ДА СИРИО СТУПИ У АКЦИЈУ...
...МУЊЕВИТО СЕ БАЦИО НА ВОЗАЧА-РОБО-ТА.

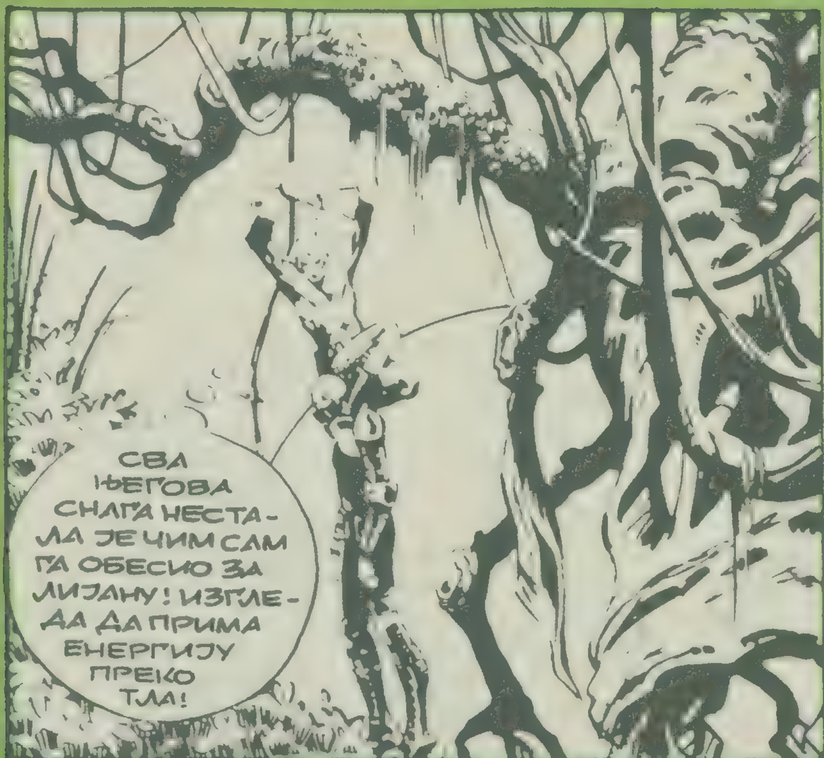
СВА ЊЕГОВА СНАГА НЕСТАЛА ЈЕ ЧИМ САМ ГА ОБЕСИО ЗА ЛИЈАНУ! ИЗГЛЕДА ДА ПРИМА ЕНЕРГИЈУ ПРЕКО ТЛА!

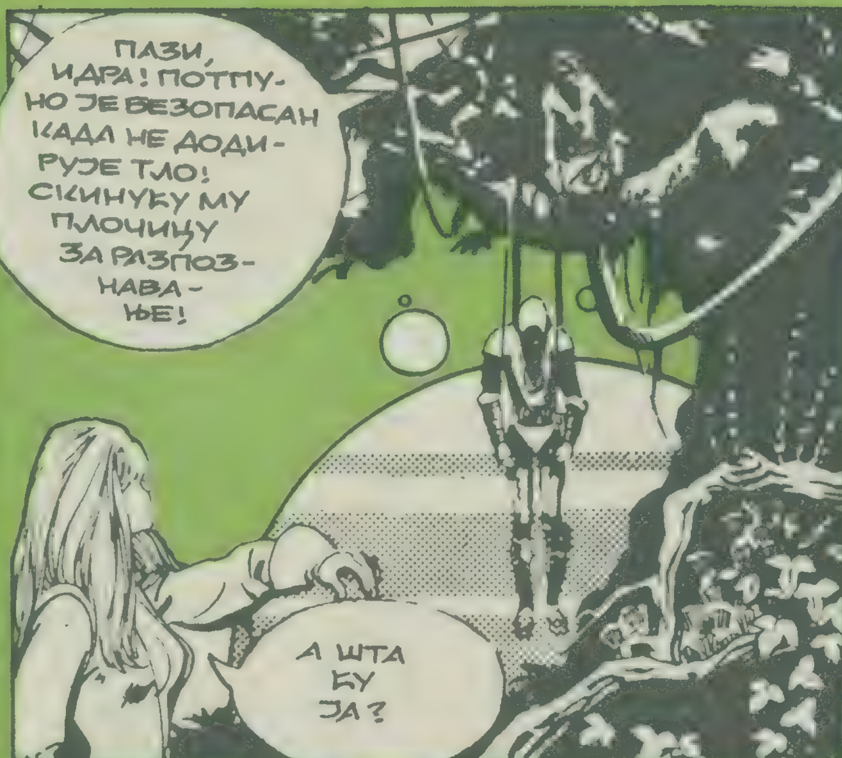
ПАЗИ, ИДРА! ПОТПУНО ЈЕ БЕЗОПАСАН КАДА НЕ ДОДИРУЈЕ ТЛО! СКИНУЋУ МУ ПЛОЧИЦУ ЗА РАЗПОЗНАВАЊЕ!
А ШТА ЋУ ЈА?

ОСТАЋЕШ ОВДЕ! ЗА ТО ВРЕМЕ ПОСТАВИЋУ ЕКСПЛОЗИВ У ЦЕНТРАЛИ!

ЗНАШ ДА НЕ ВОЛИМ ДА МЕ ОСТАВЉАШ САМУ!

БУДИ СИГУРНА ДА ТЕ НЕЋУ ЗАМЕНИТИ НИ ЗА ЈЕДНУ МАШИНУ, ИДРА!
НАДАМ СЕ ДА У ЦЕНТРАЛИ НЕМА ЖЕНА-РОБОТА!

ЧИМ СЕ СИРИО УДАЉИО...
МОЖДА ЋЕШ МЕ ТИ ОДВЕСТИ ДО ЦЕНТРАЛЕ?

ПРЕКИНУЛА ЈЕ ЛИ-
ЗАНЕ И РОБОТ СЕ
НАШАО НА ЗЕМЉИ...
НЕ МРДАЈ ИЛИ ПУЦАМ!

ХЕЈ! ПИШТОЉ НЕ ДЕЛУЈЕ!

ЈЕДНИМ УДАРЦЕМ РО-
БОТ ЈЕ РАЗОРУЖАО
ИДРУ...

ЗА ТО ВРЕМЕ
СИРИО ЈЕ СТИ-
ГАО У ЦЕНТРАЛУ...

СА ПЛОЧИЦОМ ЗА РАСПОЗНАВАЊЕ
МИРНО ЈЕ ПРОШАО КРАЈ РОБОТА...
ГДЕ ДА ПОСТАВИМ ЕКСПЛО-ЗИВ ?

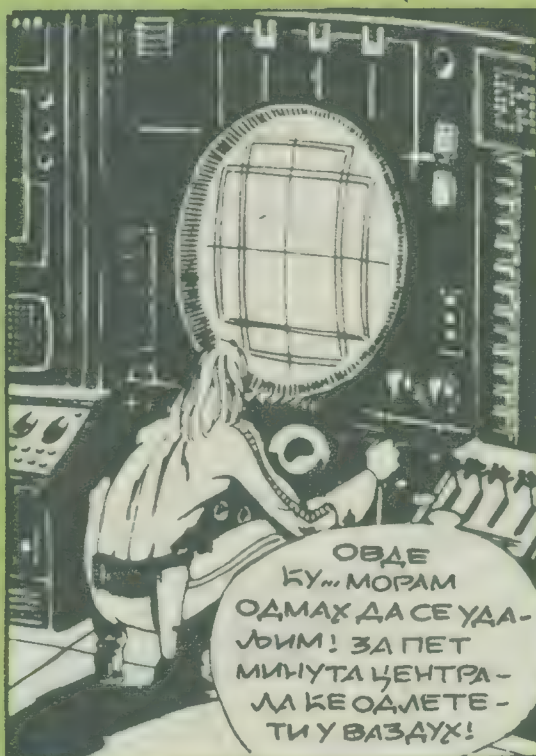
ОВДЕ ЋУ... МОРАМ ОДМАХ ДА СЕ УДА-ЉИМ! ЗА ПЕТ МИНУТА ЦЕНТРА-ЛА ЋЕ ОДЛЕТЕ-ТИ У ВАЗДУХ!

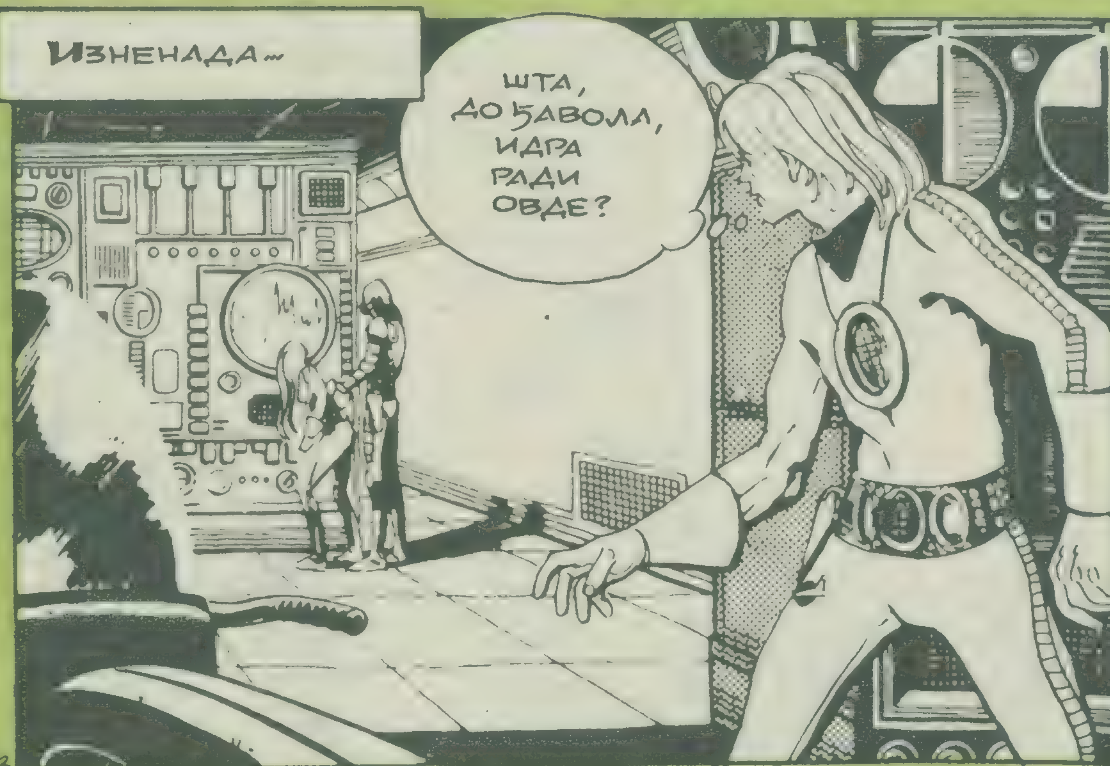
ИЗНЕНАДА...
ШТА, ДО ЂАВОЛА, ИДРА РАДИ ОВДЕ?
12

МОРАМ ОДМАХ ДА ЈЕ ОСЛОБОДИМ, ИНАЧЕ СМО ГОТОВИ!

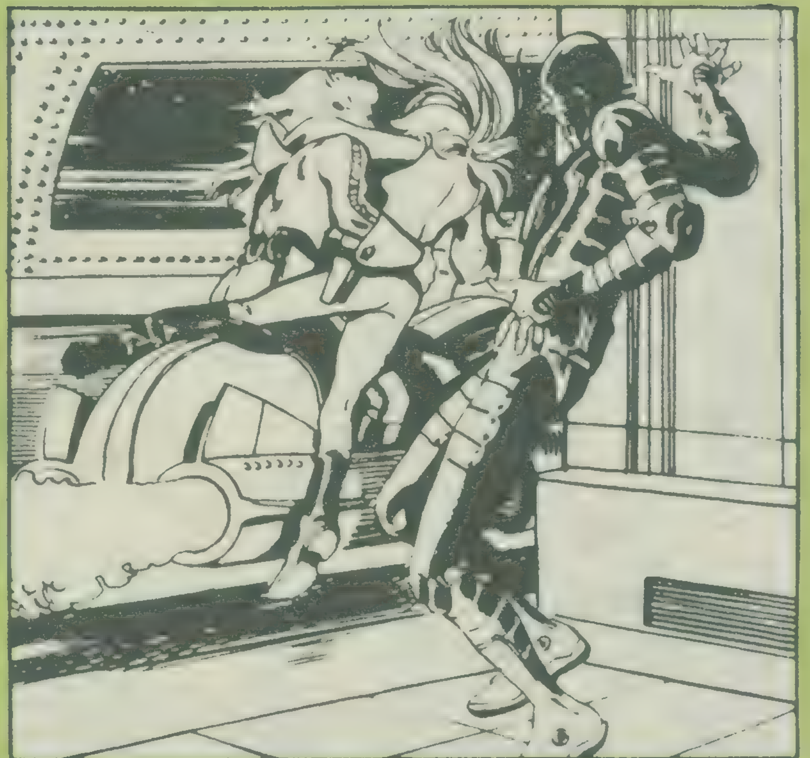

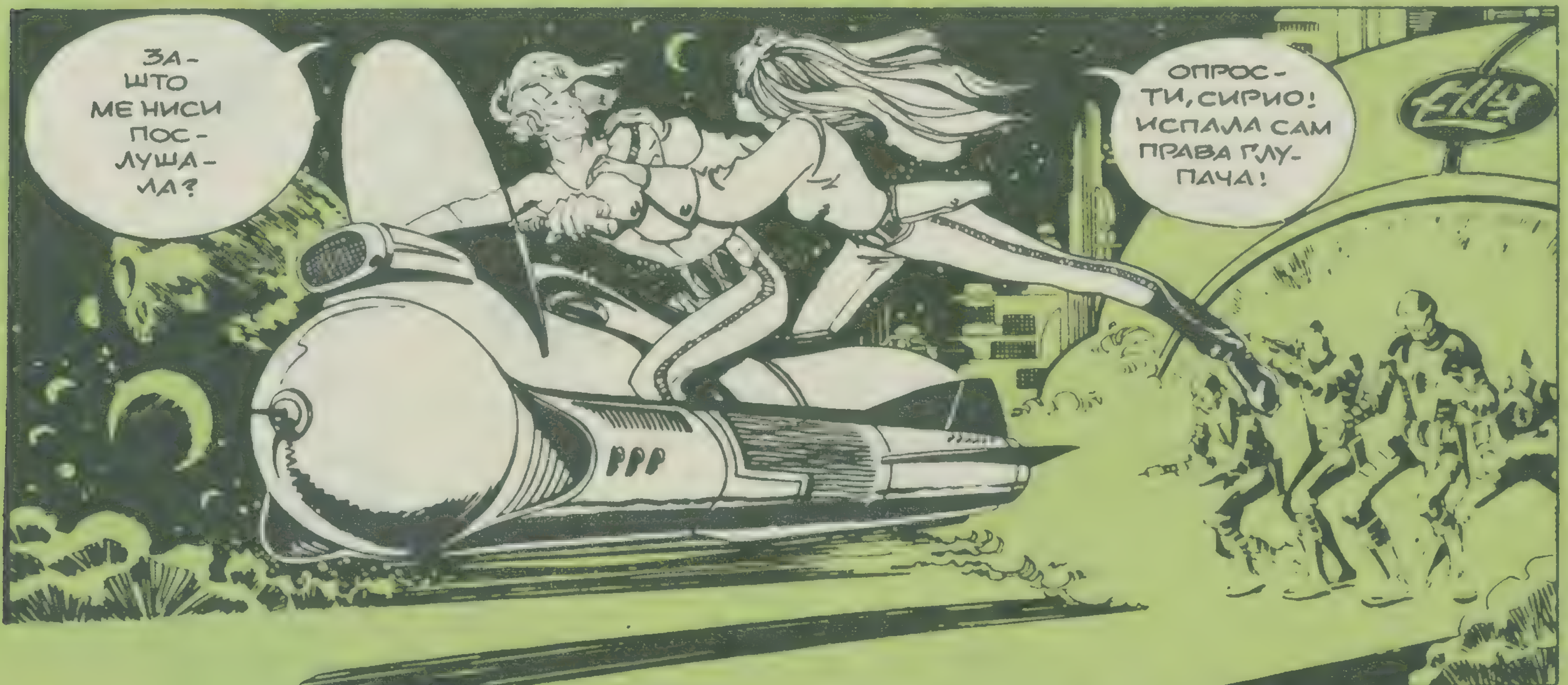
ЗА-
ШТО
МЕ НИСИ
ПОС-
ЛУША-
ЛА?
ОПРОС-
ТИ, СИРИО!
ИСПАЛА САМ
ПРАВА ГЛУ-
ПАЧА!

ОВЕ
ПРОКЛЕТЕ
МАШИНЕ ЋЕ НАС
УБИТИ! ПОГЛЕ-
ДАЈ, РЕКА!
ДРЖИ СЕ ЧВР-
СТО ЗА МЕНЕ!
ПУЦАЈТЕ!

У ПОСЛЕДЊЕМ
ТРЕНУТКУ СКОЧИ-
ЛИ СУ У РЕКУ...

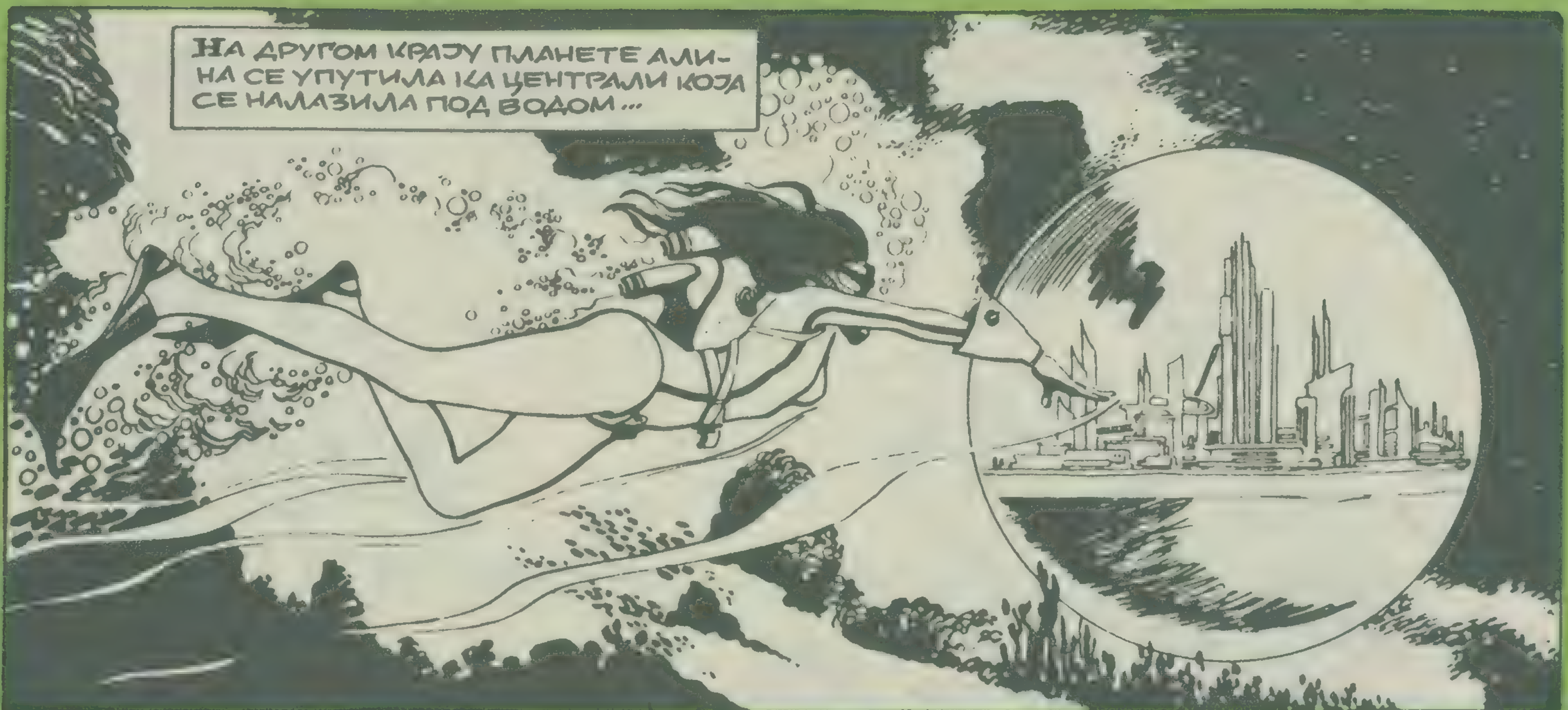
НА ДРУГОМ КРАЈУ ПЛАНЕТЕ АЛИНА СЕ УПУТИЛА КА ЦЕНТРАЛИ КОЈА СЕ НАЛАЗИЛА ПОД ВОДОМ...

ПОДМОРНИЦА! ВЕРОВАТНО ИДЕ У ЦЕНТРАЛУ! ПОЋИ ЋУ ЗА ЊОМ!

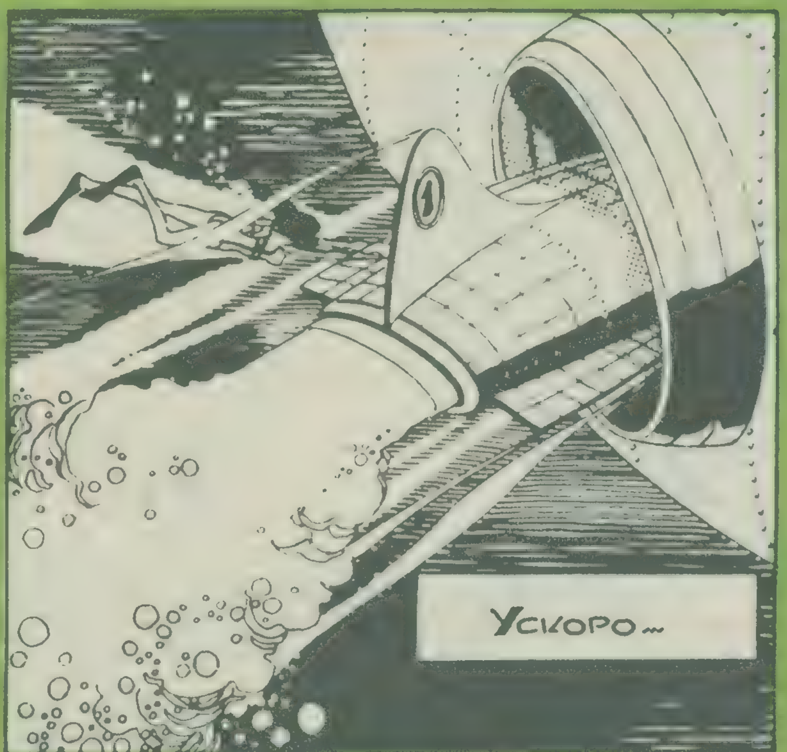
УСКОРО...

НИМАЛО МИ СЕ НЕ ДОПАДА ОВДЕ! МОРАМ ШТО ПРЕ ДО ЦЕНТРАЛЕ...

ПРЕМА ПЛАНУ, АЛИНА ТРЕБА ДА ИЗМЕНИ МЕХАНИЗАМ КОЈИ ШАЉЕ НАРЕЂЕЊА РОБОТИМА...

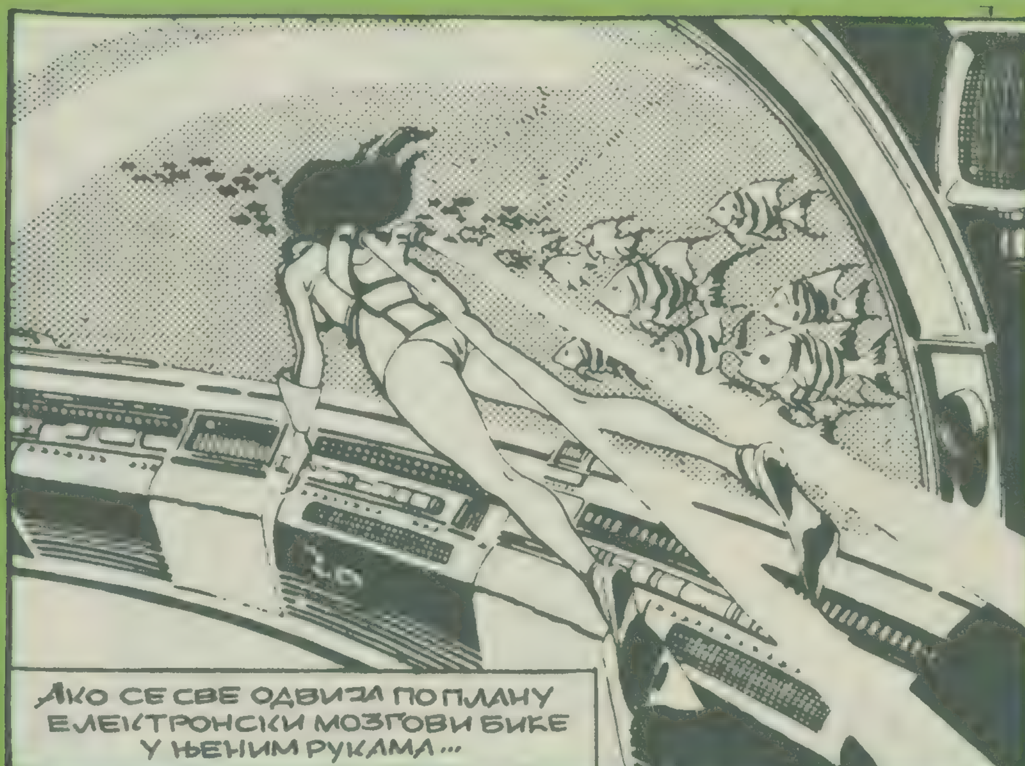
АКО СЕ СВЕ ОДВИЈА ПО ПЛАНУ ЕЛЕКТРОНСКИ МОЗГОВИ БИЋЕ У ЊЕНИМ РУКАМА...

ТАКО! САДА ЋЕ РОБОТИ ИСПУЊАВАТИ СВА МОЈА НАРЕЂЕЊА!

СЛУШАЈТЕ МЕ, РОБОТИ! МОРАТЕ УНИШТИТИ ОВУ БАЗУ! НАЈБЛИЖА ЦЕНТРАЛА ЋЕ ВАС СНАБДЕТИ ЕНЕРГИЈОМ...

РАЗОРИЋЕТЕ ЈЕ ТАЧНО У 0,9-32-30 ЧАСОВА!

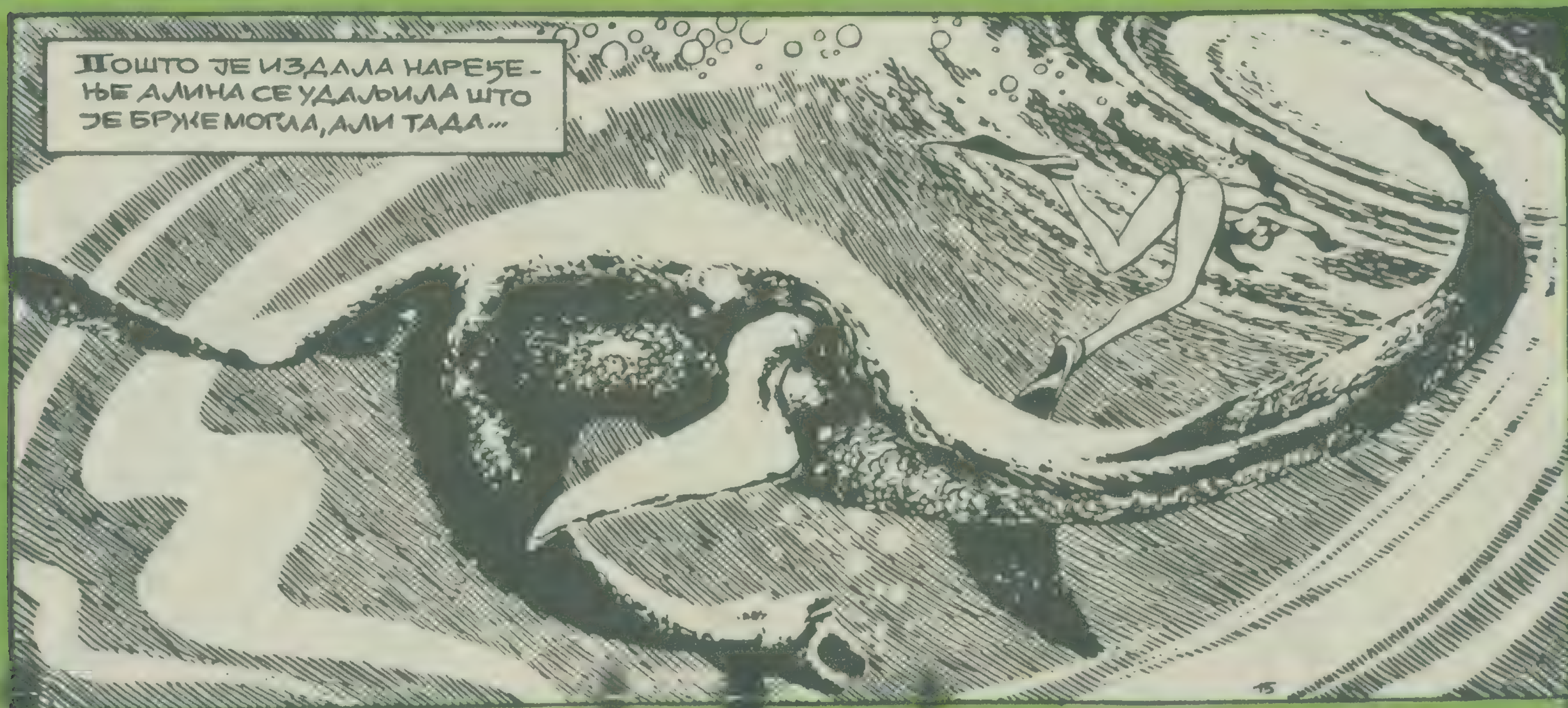
ПОШТО ЈЕ ИЗДАЛА НАРЕЂЕЊЕ АЛИНА СЕ УДАЉИЛА ШТО ЈЕ БРЖЕ МОГЛА, АЛИ ТАДА...

ГОТО-
ВА
САМ!

ИЗБЕГЛА
ЈЕ НАПАД...

ЧУДОВИШТЕ ЈЕ
МРТВО, АЛИ ЗА НЕ-
КОЛИКО ТРЕНУТАКА
ЦЕНТРАЛА ЋЕ ОДЛЕ-
ТЕТИ У ВАЗДУХ...

ПОЧ-
НИТЕ СА
ОДБРОЈАВА-
ЊЕМ! ДЕСЕТ,
ДЕВЕТ...

ОРИОН ЈЕ ДОБИО ЗАДАТАК ДА РАЗОРИ ЦЕНТРАЛУ У ЛЕДЕНОМ ПОЈАСУ ПЛАНЕТЕ...

ИЗНЕНАДА СЕ ОГРОМНИ МЕДВЕД УСТРЕМИО НА ЊЕГА...
ДО ЂАВОЛА!

МОЖДА ЋЕ МИ ОВА ЖИВОТИЊА ПОМОЋИ ДА ОСТВАРИМ СВОЈ ПЛАН!

МАМИО ЈЕ МЕДВЕДА КА СВОМ ЦИЉУ...

ЈЕДНИМ СКОКОМ БАЦИО СЕ НА АЛАРМНЕ УРЕЂАЈЕ ДОК ЈЕ ЖИВОТИЊА ПОКУШАЛА ДА ГА ДОХВАТИ...

ТАДА СЕ ПОЈАВИО РОБОТ И ИС- ПАЛИО РАФАЛ У ОГРОМНУ ЖИВОТИЊУ...
СИГУРНО МИСЛИ ДА ЈЕ МЕДВЕД УКЉУ- ЧИО АЛАРМНИ УРЕЂАЈ! САДА ЋУ ПОТРАЖИТИ ГЕ- НЕРАТОР И ПОС- ТАВИТИ ЕКС- ПЛОЗИВ!

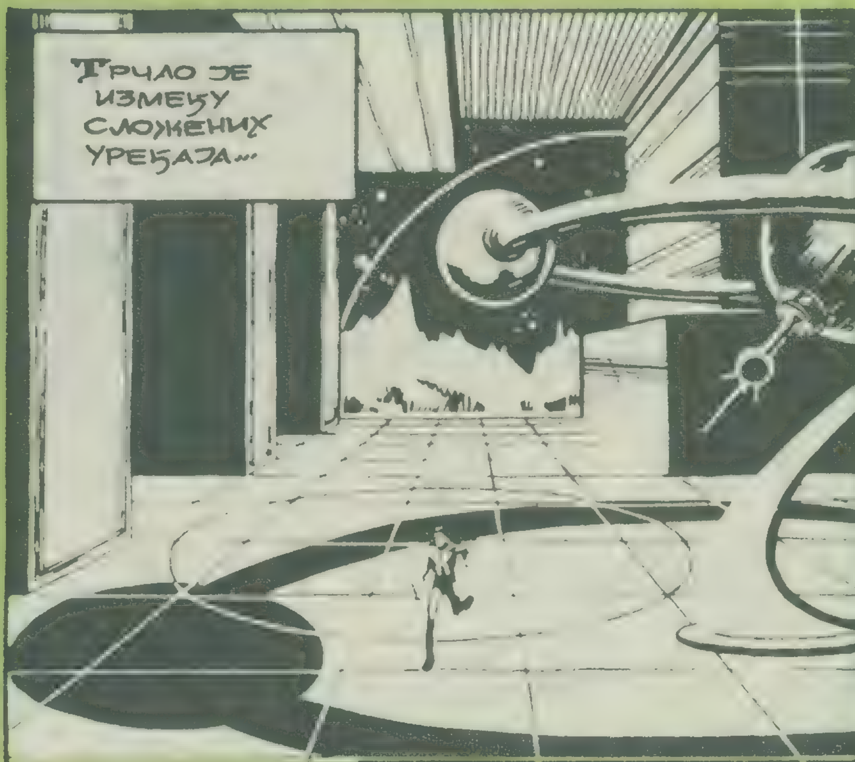
ТРЧАО ЈЕ ИЗМЕЂУ СЛОЖЕНИХ УРЕЂАЈА...

СВЕ ЧЕТИРИ ЦЕНТРАЛЕ МОРАЈУ ДА ЕКСПЛОДИ- РАЈУ У ИСТОМ ТРЕНУТ- КУ!

УСПЕО САМ! ЗА ДЕСЕТ МИ- НУТА МОРАМ ДА НАПУСТИМ ЦЕНТРА- ЛУ!
КО ЈЕ ТО?
НА ОВО НИСАМ РА- ЧУНАО...
18

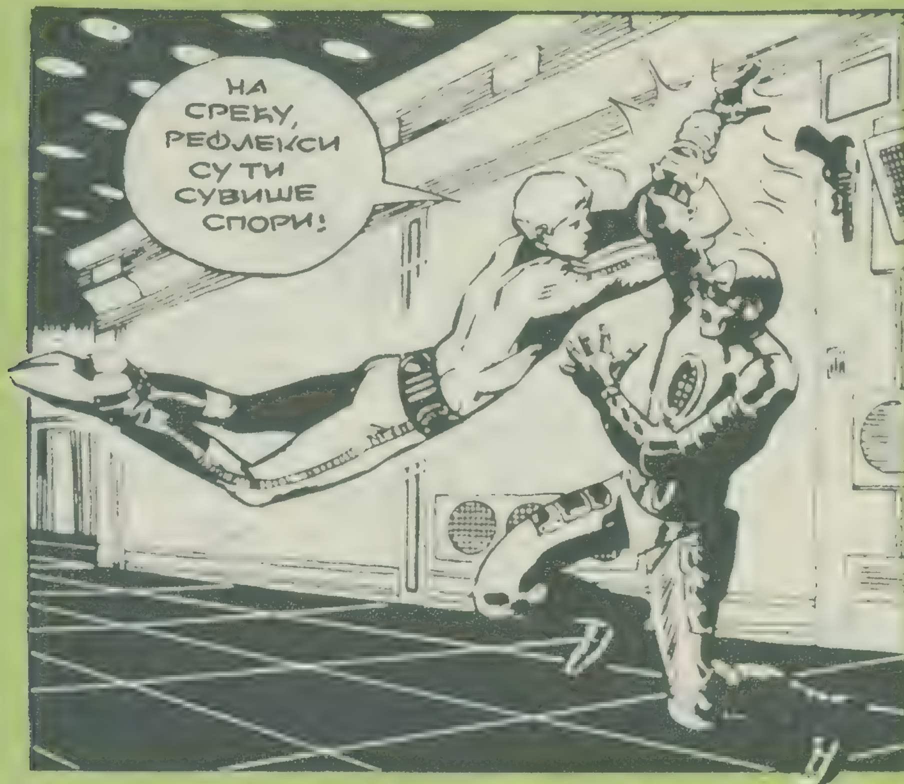
НА СРЕЋУ, РЕФЛЕКСИ СУ ТИ СУВИШЕ СПОРИ!

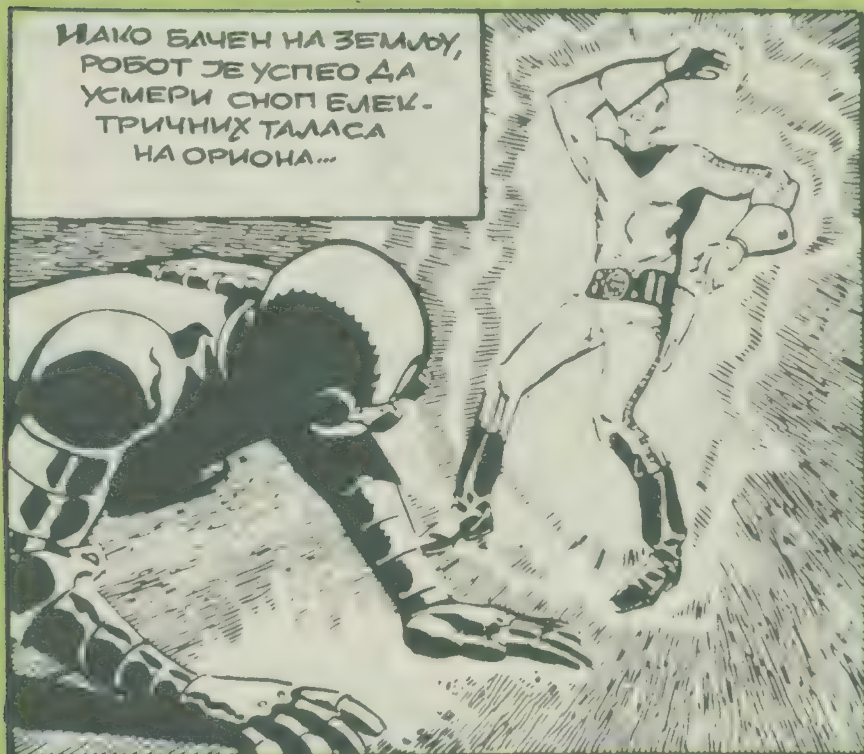
ИАКО БАЧЕН НА ЗЕМЉУ, РОБОТ ЈЕ УСПЕО ДА УСМЕРИ СНОП ЕЛЕКТРИЧНИХ ТАЛАСА НА ОРИОНА...

НОСИМ ЗАШТИТНО ОДЕЛО! НЕ МОЖЕШ МЕ УБИТИ ЕЛЕКТРИЧНОМ СТРУЈОМ, РОБОТЕ!

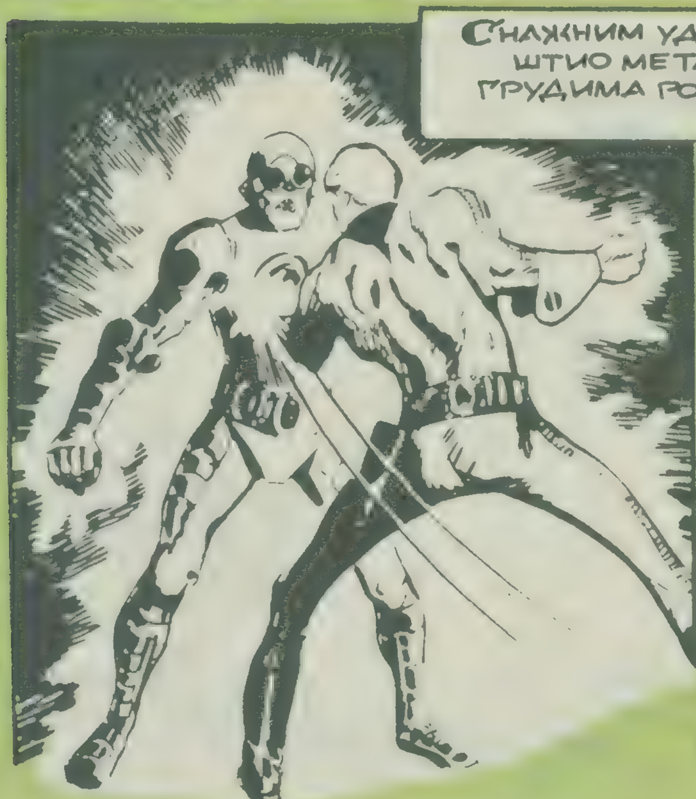
СНАЖНИМ УДАРЦЕМ ОРИОН ЈЕ УНИШТИО МЕТАЛНУ ПЛОЧИЦУ НА ГРУДИМА РОБОТА И ОН СЕ СРУШИО!

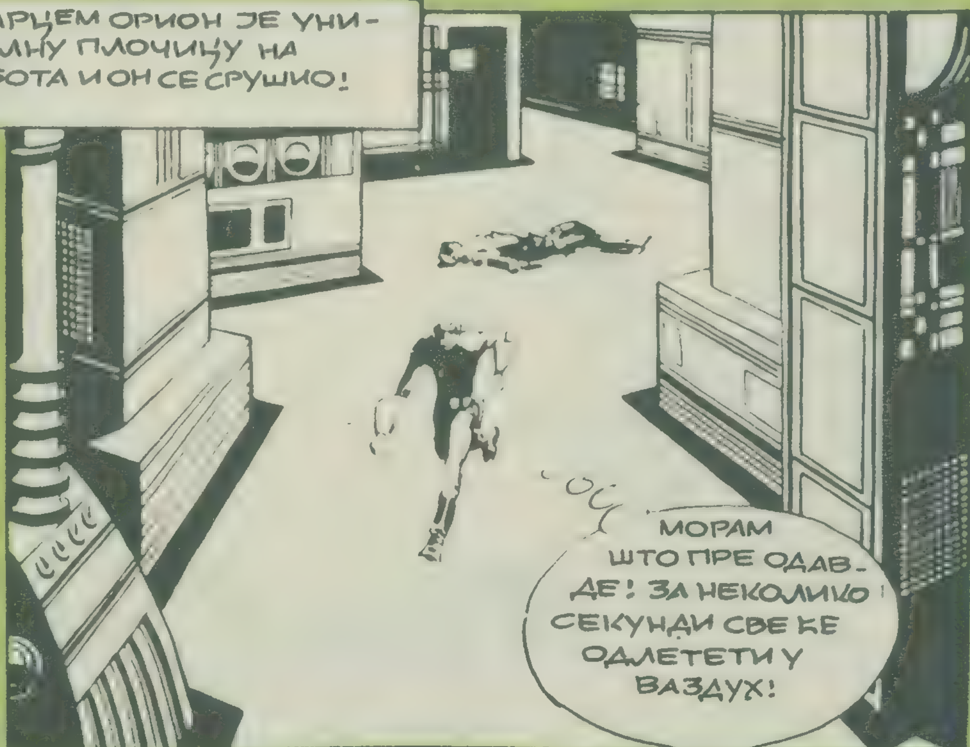
МОРАМ ШТО ПРЕ ОДАВДЕ! ЗА НЕКОЛИКО СЕКУНДИ СВЕ ЋЕ ОДЛЕТЕТИ У ВАЗДУХ!

ЗА ТО ВРЕМЕ ПРОФЕСОР АЛТАР СЕ СВЕМИРСКИМ БРОДОМ ПРИБЛИЖИО ЦЕНТРАЛИ КОЈА СЕ НАЛАЗИЛА У ОРБИТИ ОКО ПЛАНЕТЕ.

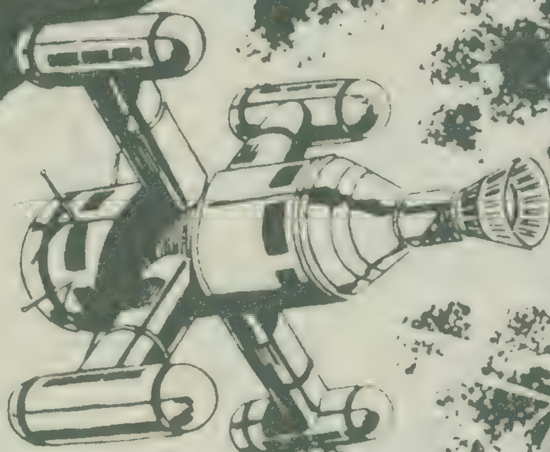

ПАЖЊА! СТРАНО ТЕЛО НА ЕКРАНУ! ПРИБЛИЖАВА НАМ СЕ ВЕЛИКОМ БРЗИНОМ!

СТАВИЋУ У ПОГОН АПАРАТ ЗА УМНОЖАВАЊЕ СЛИКА! ТО ЋЕ ИХ ЗБУНИТИ!

НЕ ЈЕДНО ВЕЋ МНОШТВО НЕБЕСКИХ ТЕЛА ЈЕ САСВИМ БЛИЗУ НАС! СПРЕМИТЕ СЕ ЗА НАПАД!

ПОЧЕЛА ЈЕ ТОПОВСКА ПАЉБА...

СВИ ЦИЉЕВИ СУ ЛАЖНИ ... СЕМ ЈЕДНОГ!

АЛТАР ЈЕ НАСТАВИО ДА СЕ ПРИБЛИЖАВА ДОК СУ ОКО ЊЕГА ГРМЕЛИ ТОПОВИ...

НАПУСТИО ЈЕ БРОД КОЈИ ЈЕ ОСТАО ДА ЛЕБДИ...

МОРАМ ОДМАХ ДА УНИШТИМ ОВАЈ ИЗВОР ЕНЕРГИЈЕ!

ЕВО КОНТРОЛНЕ КАБИНЕ!

ШТА СЕ ДОГОДИЛО? ИЗВОР ЕНЕРГИЈЕ СЛАБИ! ПОСЛАЋЕМО ИЗВИБАЧКУ РАКЕТУ!

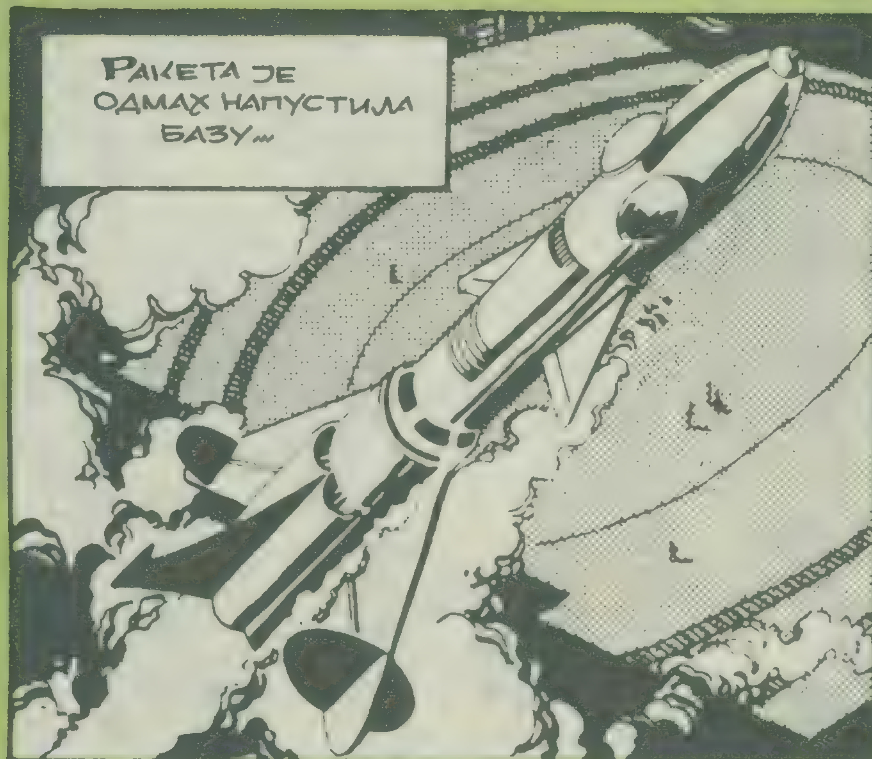
РАКЕТА ЈЕ ОДМАХ НАПУСТИЛА БАЗУ...

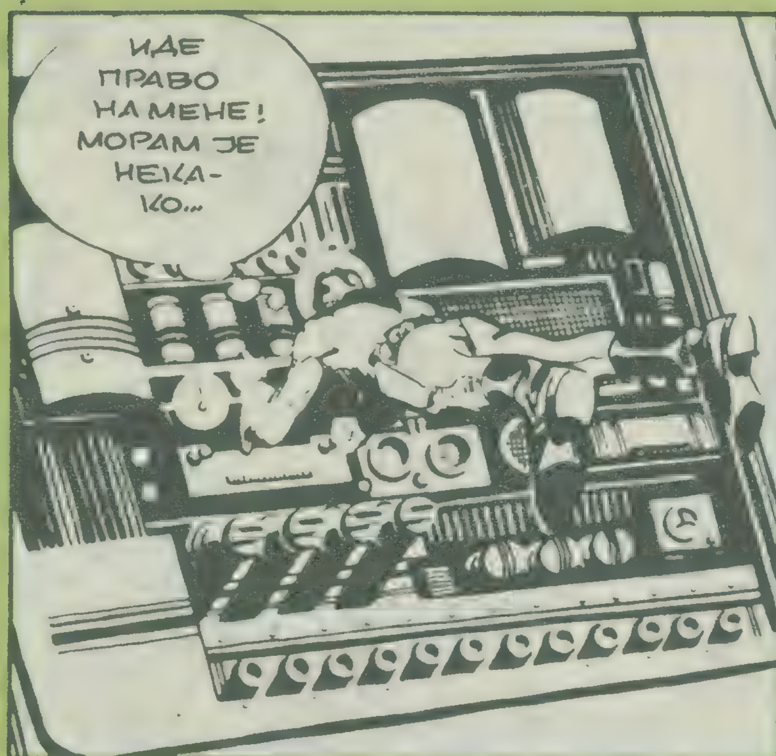
ИДЕ ПРАВО НА МЕНЕ! МОРАМ ЈЕ НЕКА-КО...

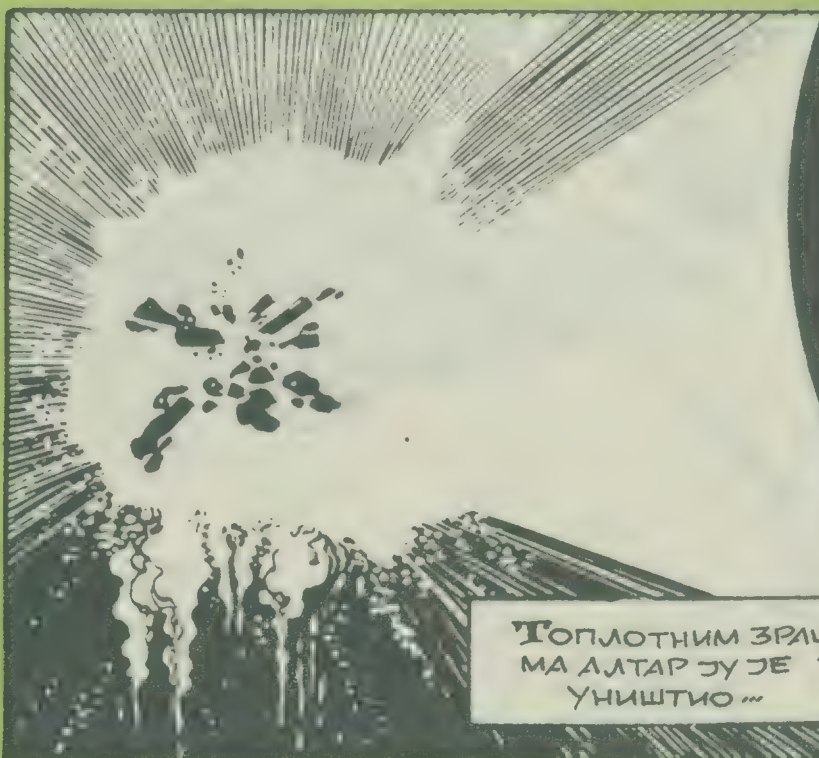
ТОПЛОТНИМ ЗРАЦИ-МА АЛТАР ЈУ ЈЕ УНИШТИО...

ШТА ЗНАЧИ ОВО? РАКЕТА СЕ НЕ ВИДИ НА ЕК-РАНУ!

ОДМАХ ПОТОМ АЛ-ТАР ЈЕ УСМЕРИО ТОПЛОТНЕ ЗРАКЕ НА ЦЕНТРАЛУ...

У ИСТОМ ТРЕНУТКУ ЧЕТИРИ ЕКСПЛОЗИЈЕ ОДЈЕКНУЛЕ СУ НА ПЛАНЕТИ КОЈОМ СУ ВЛА-ДАЛИ ЕЛЕКТРОНСКИ МОЗГОВИ. ЛИШЕНИ ИЗВОРА ЕНЕРГИЈЕ РОБОТИ СУ ОСТАЛИ НЕПО-МИЧНИ...

НЕШТО КАСНИЈЕ СВИ СУ СЕ НАШЛИ ПРЕД ИНФИНИТОМ...

ЗАДА-ТАК ЈЕ ОБАВЉЕН, ИНФИ-НИТО!

НИКАДА НЕЋЕТЕ ЗНАТИ КОЛИКУ СТЕ УСЛУГУ УЧИНИ-ЛИ СВОЈОЈ ПЛА-НЕТИ!

23

У ИДУЋЕМ БРОЈУ КОМПЛЕТАН СТРИП: **РОБИНЗОН КРУСО**

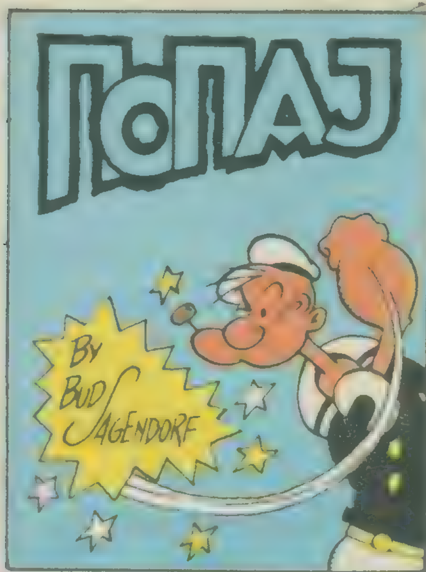
ПОПАЈ
By BUD SAGENDORF

ОЛИВА КАЖЕ ДА ТИ МИШИЋИ ПОСТАЈУ ПОВЕЛИКИ!
ФУЈ! НЕКА ОНА ГЛЕДА СВОЈА ПОСЛА!

ЖЕНЕ НЕМАЈУ ПРАВО ДА ГОВОРЕ МУШКАРЦИМА ШТА ТРЕБА ДА РАДЕ!

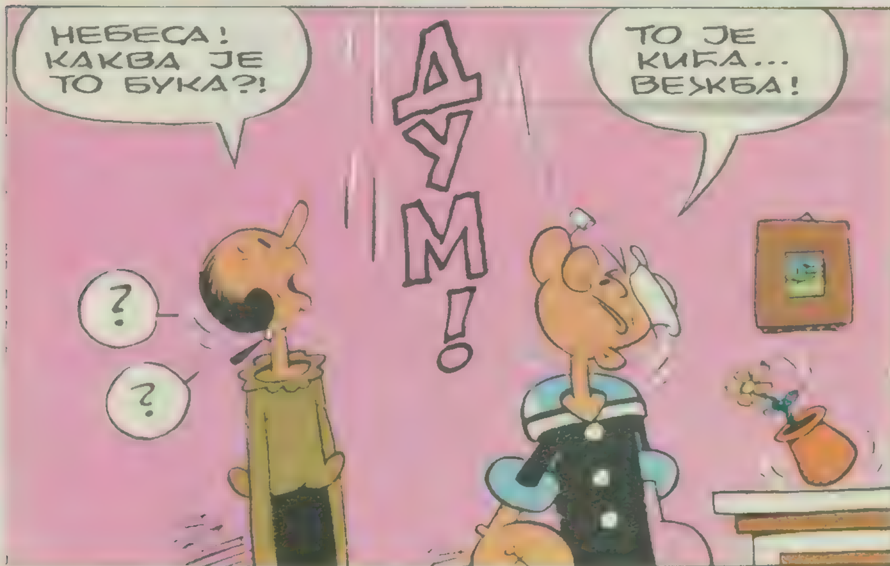
НЕБЕСА! КАКВА ЈЕ ТО БУКА?!
ДУМ!
ТО ЈЕ КИЋА... ВЕЖБА!
?
?

ВЕЖБА?! ШТА МУ ТО ТРЕБА?
ТРАС!
ЖЕЛИ ДА ПОРАСТЕ И БУДЕ ЈАК К'О ЈА!

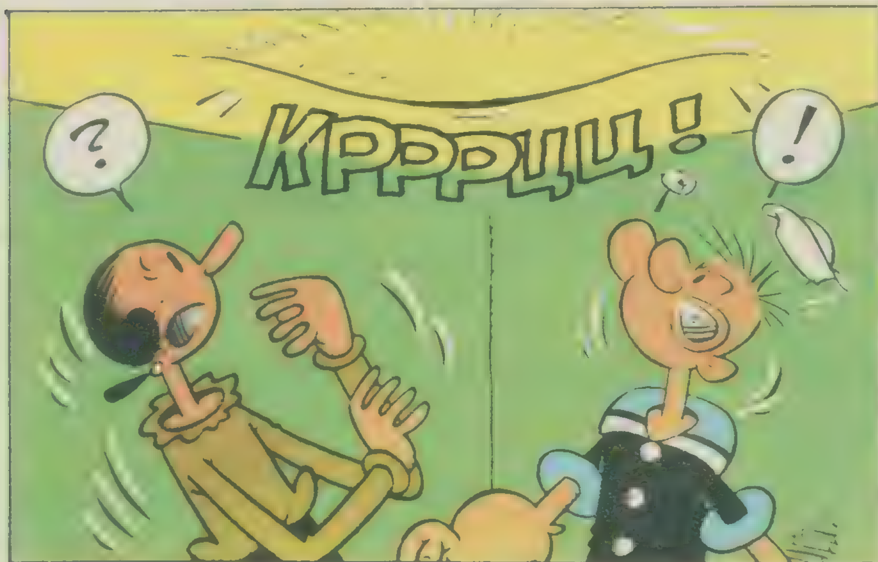
?
КРРРЦЦ!
!

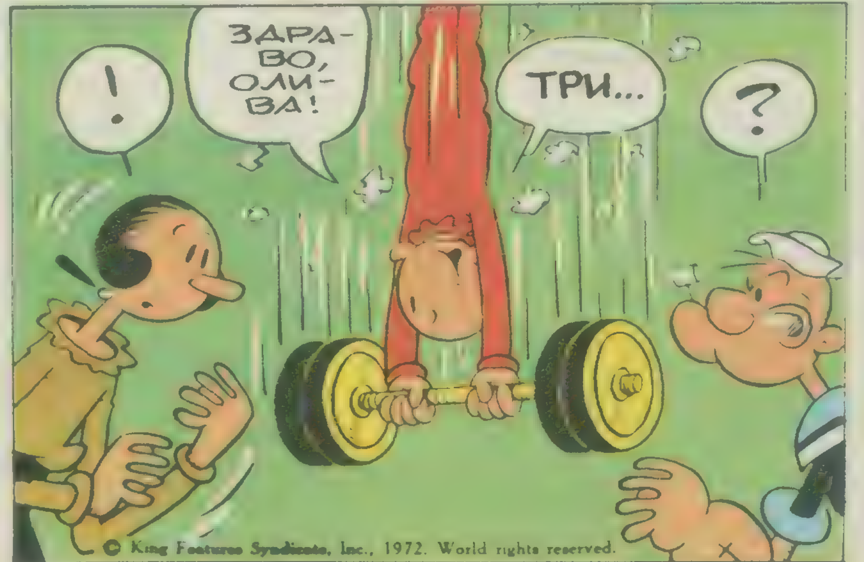
!
ЗДРАВО, ОЛИВА!
ТРИ...
?
© King Features Syndicate, Inc., 1972. World rights reserved.

?
КРАК!
?
BUD SAGENDORF

МОРАШ ПРЕСТАТИ ДА ГА КЉУКАШ СПАНАЋЕМ!
МА ЈОК! САМО ТРЕБА ПРАВИТИ ЈАЧЕ ТАВАНИЦЕ И ПОДОВЕ!
ЧЕТИРИ... ПЕТ...
1209/17

НАПРАВИТЕ САМИ

РАМ за слику мог љубимца

Свака, па и најмања соба пријатније изгледа ако зидови нису празни. Ево неколико савета како да уз минималан издатак урамите уметничке слике, репродукције или слике својих љубимаца певача, глумаца, спортиста итд. Наравно, одређене врсте слика траже одговарајуће рамове.

Ако желите да вам слика буде заштићена стаклом набавите код најближег стаклоресца два комада стакла исте величине који треба да буду нешто већи од саме слике **(црт. 1)**. Од тањег канапа исплетите плетеницу толико дугачку да њоме можете обухватити оба стакла **(црт. 2)**. Плетеницу можете обојити неком живом бојом **(црт. 3)**. Кад се боја осуши, слику или више мањих слика, ставите између стакала и увежите је тако као што видите на **цртежу 4**. Приликом везивања направите омчу и с лица и с наличја преко увезаних нити да би се боље држале **(црт. 5)**.

На полеђини слике **(црт. 6)** види се како треба да увежете и последњу нит канапа о коју ћете окачити слику.

Слике ваших љубимаца урамите овако: на већи картон залепите једну или више слика сличних по тематици и цео пано закуцајте на зид **(црт. 7)**. Разгледнице можете урамити између две дрвене лајсне тако што ћете их учврстити рајснеглама или селотејпом. На **цртежу 8** видите како треба да укуцате на полеђини рама закачаљку а **цртеж 9** показује како изгледа слика косо окачена о зид.

И на крају ево још један занимљив рам који се лако прави: слику коју желите да урамите ставите на чвршћи хамер или картон и меком црном оловком исцртајте на хамеру њене обрисе **(црт. 10)**. Скините слику, нацртајте рам, обојте га **(црт. 11)**, опсеците маказама **(црт. 12)** и на крају залепите слику на место које сте претходно означили оловком **(црт. 13)**.

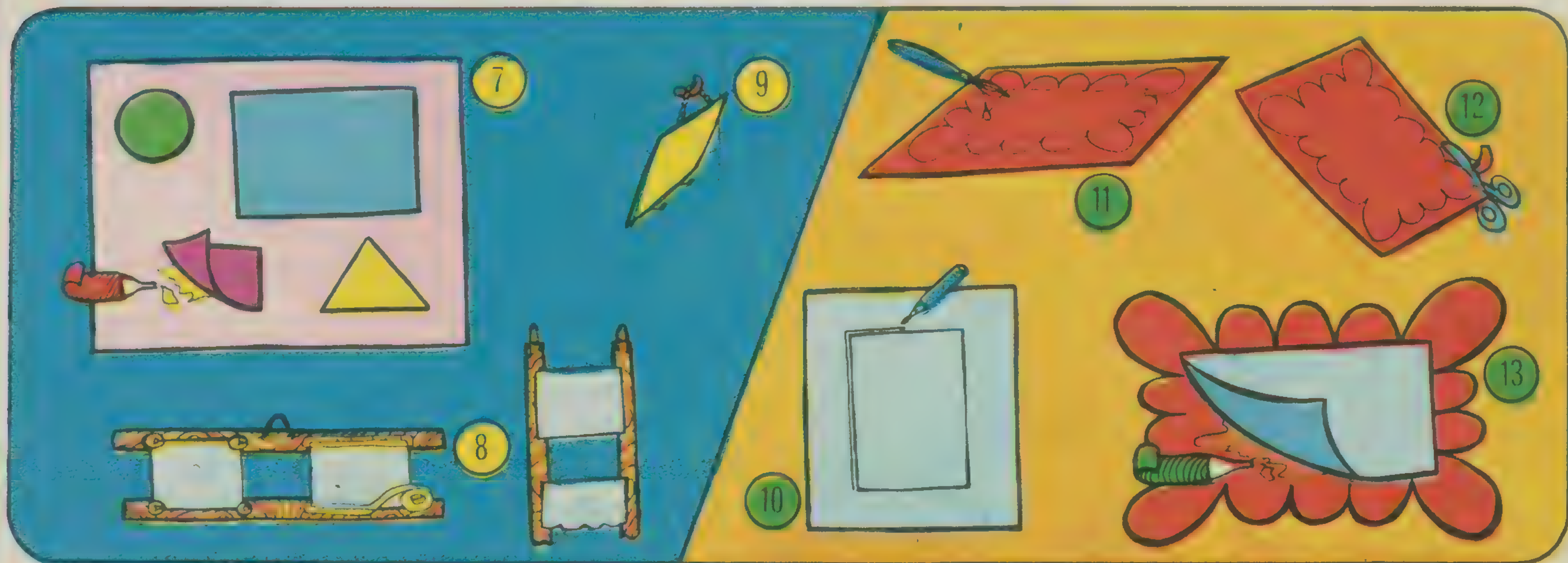

БРОД

Морнари Џон Шејн и Арве Бјернсен у последњем тренутку су се дочепали леђа огромне животиње. Иза њих, у бо- [illegible] индијској [illegible] је [illegible] пламену.

КИТОВИ-УБИЦЕ ОПКОЛИЛИ СУ БРОДОЛОМНИКЕ И ПОЧЕЛИ ДА ИХ НАПАДАЈУ

Норвешки морнар Арве Бјернсен, члан посаде китоловца „Свен Фојн", умирао је од страха. Очајнички се припијао уз конопац којим се везао за велики челични клин дубоко заривен у мртво тело гигантског плавог кита. Како је трупина плутала по немирним таласима измичући Бјернсену „тло" под ногама, конопац му је био једина заштита. Он га је чувао да не падне у воде Индијског океана испред обале Јужне Африке.

— Готови смо! — довикнуо је свом другу у несрећи Американцу Џону Шејну који је такође био причвршћен конопцем.

— Не буди такав злослутник! — узвратио му је овај. — Још живи! Држи се добро, спасиоци само што нису стигли!

Добар погодак, Џоне!

Упркос охрабрујућим речима и Шејн се непрекидно питао хоће ли он и Бјернсен извући живе главе из ове чудновате пловидбе. Океан је био пуст и од једног до другог хоризонта није се видело ништа осим узбуркане воде и неба. У себи је проклињао своју љубав за лов на китове која га је те исте, 1971, године и довела на „Свен Фојн".

Претходног дана китоловац „Свен Фојн" кружио је око 70 миља јужно од места где је био укотвљен матични брод. Око четири часа по подне извиђачки авион јавио је да је видео великог плавог кита десно од прамца и сви чланови посаде одмах су се бацили на посао. Џон Шејн заузео је своје место иза харпуна на предњој палуби. Осећао је исто узбуђење које је захватило све морнаре начичкане на десној огради.

Само пет минута касније угледао је плавог кита, праву морску грдосију, како израња на око четврт миље испред брода. Висок млаз воде, попут водоскока, шикнуо је увис; то је кит издахнуо ваздух, затим се потмуло огласио као сирена и његово моћно тело нестало је под водом. Током следећих три четврти сата брод је час хитао пуном брзином када би се кит указао на површини, час заустављао све машине када би овај уронио.

Тако се „дошуњао" до кита. Шејн је уперио харпунску пушку и када се животиња појавила на површини, око десетак метара од брода, испалио харпун. Челични харпун завршавао се стрелом повијеном попут удице и експлозивном главом. Харпун је излетео, направио лук вукући конопац за који је био причвршћен и зарио се у кита. Глава је експлодирала гурајући врх харпуна дубоко у тело. Прецизан погодак сломио је животињи кичму.

Кит је, снажан и у самртном ропцу, учинио последњи покушај да се ослободи. Брзо је запливао укрут, но уже га је чврсто држало. Онда је одједном изгледало као да се веома уморио, претурио се на бок и укочио, док су таласи запљускивали његово мртво тело.

Кад се брод сасвим приближио трупу, морнари су зарили у китов стомак ваздушно копље и пумпали га све док тело није заплутало, слично огромном балону. Затим су за корен репа привезали конопац и пресстало је само да га мирно сдвуку до матичног брода на прерађивање.

Пре него што је „Свен Фојн" поново запловио, морнар Арве Бјернсен спустио се на китова леђа и у њих зарио дугачак челични клин на чијем врху се налазила заставица брода. Био је обичај да се на плен стављају овакви знаци како би се знало, ако би се уз пут изгубио, којем броду припада.

— Добар погодак, Џоне! — рекао је Шејну капетан брода. — Вероватно ћемо за оволиког кита сви добити награде!

— Хвала, капетане! — за довољно је одвратио Шејн и сишао у потпалубље да пре спавања попије неку чашицу рума.

Палуба у пламену

Око поноћи Свена је про будио снажан потрес који га је бацио на под кабине. Чим се мало прибрао, на брзину се обукао, попео на палубу — и угледао читав предњи део брода у пламену! Од густе магле није се видело ни море ни небо, црни дим куљао је из утробе, а „Свен Фојн" се опасно нагињао на страну.

Шејн је опрезно пузао напред не видећи и не чујући живу душу. Чинило му се да је сам самцит на запаљеном броду који само што није потонуо. Али, док је некако покушавао да се пробије до чамца за спасавање налетео је на неког ко је такође слепо пипао по палуби. Тек када су се нашли лицем у лице, препознао је Арвеа Бјернсена.

— Шта се, заправо, догодило? Где су остали? — усплахирено му је прошиштао у уво.

— Сударили смо се у магли са другом лађом! Страдало је машинско одељење где је букнула ватра. Вероватно су се остали домогли чамаца за спасавање, али сада је пут до њих у пламену.

— Треба што пре да се склањамо одавде, макар морали да скачемо у море! — рекао је Шејн осећајући под ногама усијани метал палубе.

Стигли су некако до кр-

...ДОЛОМНИЦИ НА ПЛАВОМ КИТУ

ме. један другом за петама, домогли се ограде и Шејн је закорачио да скочи у море када га је зауставио Бјернсенов узвик:

— Гледај, Џоне! Наш кит! Још је ту! Како би било да се попнемо на њега, док не стигну спасиоци!? Пун је ваздуха и неће потонути.

И обојица без даљег оклевања почеше да се спуштају низ конопац којим је кит био привезан за брод. Бјернсен је за појасом имао аутоматски револвер од 45 милиметара, а Шејн свој велики нож од кога се никада није одвајао. То им је била читава имовина.

Само што су се дочепали китових леђа, део палубе на којем су стајали неколико минута раније захватио је пламен. Шејн је ножем пресекао конопац и кит се одвојио од брода. Магла га је убрзо сакрила од њихових погледа. Везали су се за челични клин очекујући спасиоце.

Има ли још преживелих?

Седам часова касније наду је заменило очајање и страх. Узалуд су напрезали очи и уши — није се видело ништа осим магле, нити чуо други звук осим запљускивања таласа. Шејн и Бјернсен нису много разговарали, обојица су били обузети црним мислима. Чврсто су се прибијали уз конопац напрежући све снаге да се одрже.

Око подне небо се разведрило и таласи су се стишали. Бјернсен и Шејн су мало одахнули. Сада су могли да се одвежу и крећу по трупу, али су се из предострожности и даље држали конопца. Сунце је све више ссвајало и почела је да их мучи несносна врућина, а са њом и глад и жеђ, најгори непријатељи свих бродоломника.

— Сада су у луци сигурно већ сазнали за судар и послаће авион да тражи преживеле — рекао је Шејн влажећи испуцале усне језиком.

— Не верујем да има још преживелих — одвратио је Бјернсен мрачно. — Да их има, вероватно бисмо их до сад већ угледали!

То је мислио и Шејн, али се добро чувао да не каже гласно.

Прошло је још неколико сати. Глад им је чупала црева, но то се некако и могло издржати. Међутим, жеђ им је мутила мозак уништавајући последње трунчице самопоуздања. Одједном, Шејн је скочио лупивши се руком по челу:

— Како се раније нисам сетио! — узвикнуо је тако да је Бјернсен помислио да је полудео од жеђи. — Баш смо слепи! Па ми седимо на највећој „фабрици меса и течности" на свету! Како се нисмо сетили кита!?

— Наравно, наравно — безвољно се одазвао Бјернсен, тек да нешто каже.

Шејн је сместа извадио нож, зарио га у китову кожу и пажљиво одсекао велики комад меса и сала. Месо је било неукусно и мирисало на рибље уље, али двојици изгладнелих морнара то ни најмање није сметало. Јели су све док се нису сасвим заситили, а затим су се напили китове крви.

Три убице

Следећег јутра сунце је сијало још јаче него претходног дана. Ни Бјернсен ни Шејн нису могли да оцене колико су се удаљили од места бродолома, нити да ли су пловили право или укруг. Поново су се најели китовог меса и напили крви и опет напрегли очи и уши. Другог посла нису ни имали. Шејну се у једном тренутку учинило да чује звук авионског мотора, али ако је стварно и пролазио неки авион, морао се налазити сувише високо. Нико их сигурно неће приметити.

[illegible] јн угледао [illegible] ико метара [illegible] тамну мр[illegible] је да то сигурно мора бити нека даска са „Свен Фојна". Али, када се „мрља" указала на површини мора, он и Бјернсен са ужасом угледаше ружну главу кита. Тај кит није личио на њиховог, био је чак упола мањи, и горњи део главе био му је веома црне, а доњи веома беле боје.

Крв им се следила у жилама јер су у њему препознали кита грампуса (Orcinus orcas), познатог међу морнарима као кит-убица. Сваки ловац на китове добро је знао да је грампус један од најкрвожеднијих становника мора и да неустрашиво кидише и може да савлада и највећег кита као и неколико људи одједном. Само што су се мало повратили, кад угледаше још два грампуса како пливају право према њима.

Шејн је довикнуо Бјернсену да се чврсто држи, а сам се приљубио уз конопац само који секунд пре него што је први кит-убица ударио у њих. Судар је био тако снажан, да само што се нису нашли у океану. Првом киту одмах су се придружила и друга два, сложно заривајући по два реда оштрих зуба у мртву трупину. Почео је грозан пир.

Пиштољем против китова

Бјернсен и Шејн су полегали добро знајући да ће ускоро и на њих доћи ред. Тада се Бјернсен сетио свог аутоматског пиштоља, извадио га и рекао Шејну:

— Покушаћу да их погодим, то нам је једини спас!

Сада је Шејн погледао у њега мислећи да је полудео од страха. Наравно, било је више него смешно и помислити да би неко био у стању да се аутоматским револвером од 45 милиметара огледа са китовима. И то са три одједном! Чак када би и успео да погоди и убије једног, какву би то корист донело? Остајала су још два, а ликвидирати и само једног било је прилично невероватно. Но, нису имали шта да изгубе.

Китови су стално наваљивали на труп кидајући нове комаде меса. Бјернсен је узео на нишан најближег и повукао обарач. Метак се зарио право у главу животиње, али ова као да га није ни осетила. Придржавајући се једном руком за челични клин Бјернсен је испразнио цео шаржер у главу црно-белог кита помисливши да сигурно ни овога пута снажна звер неће реаговати.

Срећом, преварио се. Кит је подскочио из воде преврнуо се на бок и крв је обојила море око њега. Готово истог часа, на Бјернсеново запрепашћење, друга два кита су, осетивши крв, напустила комадање њиховог и бацили се на нов, неочекиван и свакако свежији плен. Бјернсен је морао да седне, јер му се од гађења завртело у глави.

Док су китови били заузети гозбом, Шејнов и Бјерсенов „сплав" струја је лагано удаљавала и најзад су им животиње нестале са видика.

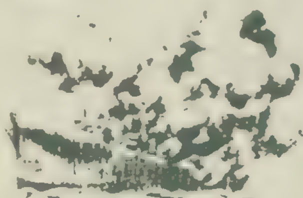

Бјернсен и Шејн нису знали колико је времена прошло у окршају са китовима, нити да је најопаснији део њихове одисеје завршен. Заузети око китова нису приметили да из над њих кружи авион. Приметили су га тек када се спустио сасвим ниско и дао им знак.

Пилот је радиографисао луци и наставио да кружи над њима све док није стигао спасилачки брод. Пошто су извукли на палубу бродолсмнике, морнари су привезали за брод оно што је остало од плавог кита и запловили према матичној луци „Свена Фојна". Шејн и Бјернсен су сазнали да су њихове слутње биле тачне и да су само њих двојица преживели судар китоловца

П. С.

Dan Barry

ФЛАШ ГОРДОН

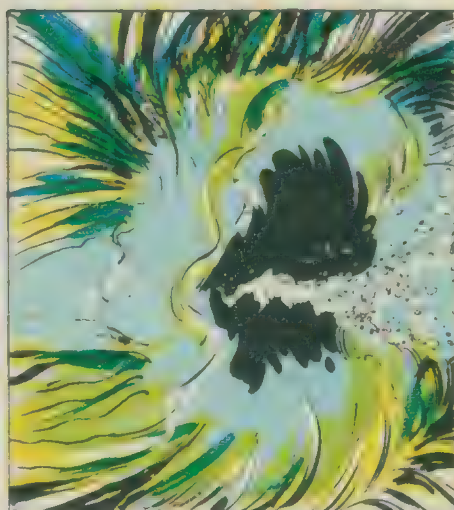

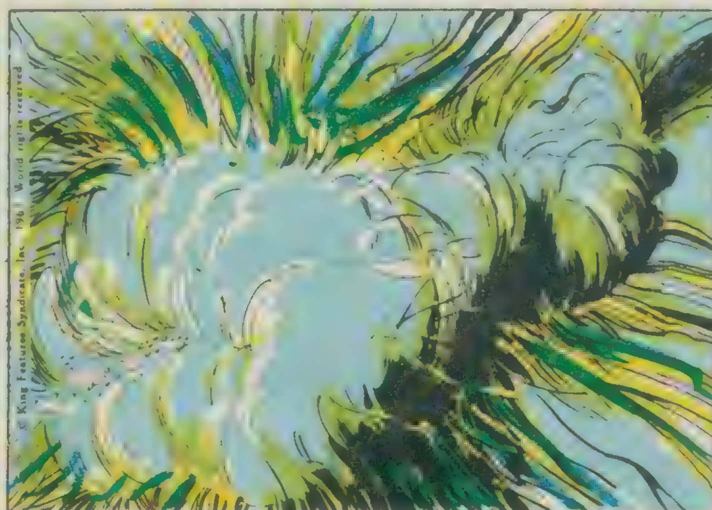

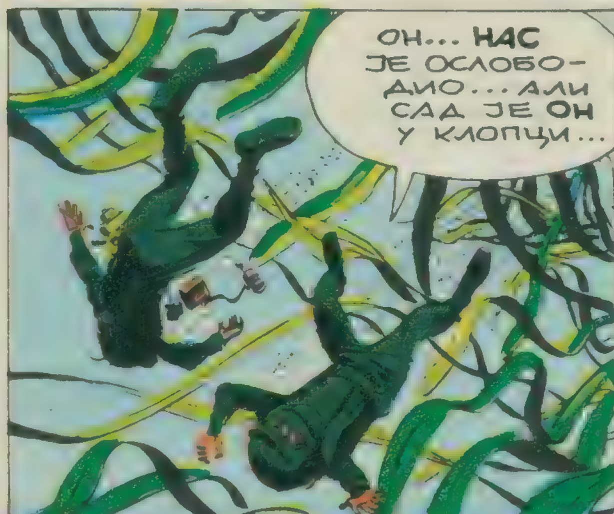

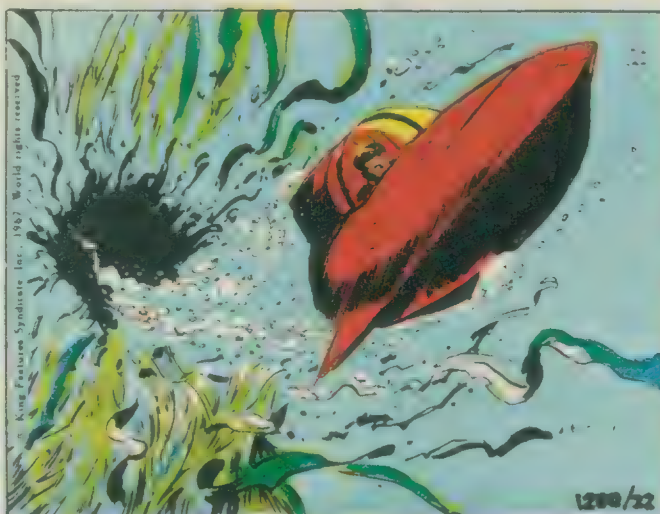

У идућем броју: **МЕТЕОРИТ КОЈИ ЗРАЧИ!**

МЕТАР ЗА ДЛАНОВЕ

ОДЈЕДНОМ СМО ЗАБОРАВИЛИ НА ОПАСНОСТ ОД НЕОБИЧНЕ ВОЖЊЕ, НА УЧИТЕЉА, НА СВЕ. ЗА НАС СУ ПОСТОЈАЛИ САМО КАМИОНИ.

Тек што је наш учитељ Раде Манојловић рекао свом „повереннику" да оде преко пута код Блаже трговца и донесе његов метар, видели смо колико је сати. Брзо смо закључили да нам се никакво добро не пише и да ћемо сигурно извући дебљи — и несаломљиви крај. Тукао нас је и до тог јутра, али углавном обичним „педагошким направама": шибама од врбе, дуда, дуње и багрема. Али, сад ће сигурно да нас „мери" метром трговца Блаже, а с таквим штапом нисмо имали баш никаквог искуства.

КАКО САКРИТИ РУКЕ?

Нас десетак стајало је сада поред улазних врата. Како смо наилазили, учитељ нас је одабирао и ређао поред пећи. Места је било мало и морали смо да се стиснемо један до другог. У себи смо жарко желели да учитељев „повереник" не нађе чика-Блажу ни у радњи ни код куће. Потајно смо се надали да је баш тог јутра отишао у Крушевац да набави робу, а сутра, веровали смо, учитељ више неће бити љут.

Стајао сам и осећао како друг до мене дрхти. Ускоро је мене захватио талас дрхтавице који нисам могао да савладам. Било ме је стид, погнуо сам главу и желео да пропаднем у земљу. Плашио сам се да ћу заплакати, и то ми је увек најгоре. Као да сам девојчица...

Међутим, на вратима се ускоро појавио онај ученик са злобним осмехом на лицу и дебелим трговачким метром у руци. Сетио сам се да нас је баш он одвраћао од оног због чега нас сада чека казна. Али, ми смо га једноставно сматрали кукавицом, измишљајући при том за њега ружна имена. Тако је он сада уживао, пружајући учитељу метар. Зажалио сам у том тренутку што ме мајка није родила без руку. Нисам знао шта ћу са њима, нигде их нисам могао да склоним нити да сакријем. Само сам осећао да почињу да горе на местима где треба да падну ударци.

Стајао је и пажљиво гледао као да жели да нас све добро запамти.

НАЈСРЕЋНИЈИ УТОРКОМ

Половину детињства моји вршњаци провели су у ратним несрећама и вихорима, без имало времена и могућности за игру и право детињство. Путовали нисмо нигде и сем воловских или коњских кола нисмо знали за друга превозна средства. Због тога је за све нас било чудесно изненађење и огромна радост кад се у нашем селу Великом Шиљеговцу код Крушевца, појавио 1947. године велики број — камиона. Набавио их је погон предузећа „Шумтранс" и било их је различитих боја и изгледа. За кратко време непогрешиво смо знали које су марке и ко их вози. А њихови возачи били су у нашим очима значајни и велики и свако од нас потајно је желео да једног дана, и то што пре, постане шофер. Од тада су за нас дечаке из Великог Шиљеговца, постојали само „мерцедес", „фиат", „доџ", „рено"...

Али, најчуднији и нама најдражи био је камион „федерал", којег је возио увек пијани и увек распевани возач Аца. И док је Аца у задружној кафани певао „С оне стране реке гајтан трава расте", сви смо са страхопоштовањем гледали камион и мерили се са предњим точковима Ациног „федерала". А ти точкови били су огромни и надвисивали су сваког од нас готово за половину наше висине. Ми, међутим, нисмо били више мали дечаци: у рату смо погубили неколико година редовног школовања... Ја сам тад био једанаестогодишњак.

Сваког дана, камиони су зором одлазили у планину Јастребац, одакле су се враћали натоварени буковим трупцима које су одвозили на железничку станицу у Ђунису. И кад год су с буком и у облаку дима протутњали кроз село, прекидали смо започете лекције и, ако није било учитеља, притрчавали прозорима и гледали их.

Али, уторком смо били најсрећнији. Тад је у Великом Шиљеговцу пазарни дан и шофери су били принуђени да возе сасвим споро, трубећи громогласно камионским сиренама. То нас је посебно одушевљавало.

И тад се неко сетио да сачекамо камионе, и кад буду ишли споро да се ухватимо за делове каросерије, где ко стигне.

Није нас требало дуго наговарати. Заборавили смо на опасност од необичне вожње, на учитеља, на све. За нас је постојала само вожња на камионима. Окачени о њих као слепи мишеви, возили бисмо се све док не осетимо да шофер појачава гас и камион почиње да јури брже.

СЛУЧАЈНО ОТКРИЋЕ

И због тога смо сада стајали уза зид, чекајући казну и пљесак трговачког метра по нашим длановима. Учитељ је тог дана поранио и, кад на школским вратима није нашао никога ко би изнео пепео из пећи, упутио се ка дну дворишта. Тако је, случајно, открио нашу најдражу игру. Неко време је стајао и пажљиво гледао, као да жели добро да запамти ко се све вози на камионима. Кад смо, предосећајући батине, улазили у учионицу, он је ћутке одабирао прекршиоце и слао их у ћошак. И непогрешиво је знао ко се све качио на камионе.

Показало се да је трговачки метар чвршћи од свих дотадашњих шиба. Он је издржао све, остао је здрав и читав. А наши дланови?

Неколико дана после тога примећивали су се трагови. На дланвима је кожа изгледала као да је опечена. Љуштила се.

Кроз наше село камиони су и даље тутњали и трубили, и даље су за нас били најлепше играчке и сан сваког од нас, али смо их само гледали. С тугом.

Драгиша Радосављевић,
Цара Душана 179,
Земун
(Хонорар: 250,00 дин.)

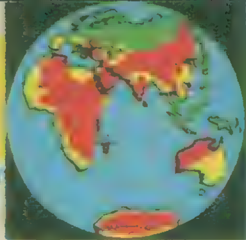

ПИГМЕЈИ

Муунгу долази с грмљавином

1 **ХОМЕРОВА ЛЕГЕНДА** — Грчки песник Хомер (око 800. год. пре н.е.) први у историји помиње Пигмеје, народ из екваторијалне области Африке, југоисточне Азије и Меланезије, као патуљасте људе који су сваке јесени ратовали са ждраловима. Данас има око 100 000 Пигмеја.

4 **ДРВЕНО УЗГЛАВЉЕ** — Своје једноставне колибе од прућа Пигмеји могу лако да пренесу на друго место. У једном делу ових колиба они се склањају од кише а у другом спавају. Колико су им „спаваће собе" неудобне види се по томе што као јастук користе бананино дрво!

5 **КРОКОДИЛ ЗА РУЧАК** — Пигмеји су веома вешти и храбри ловци. Мада наоружани само луковима и стрелама, копљима и мрежама исплетеним од лијана, они успешно савлађују и најјаче прашумске животиње. Највише воле месо горила, патуљастих слонова и крокодила.

8 **У ПОТРАЗИ ЗА ХРАНОМ** — Кад у околини села понестане хране, Пигмеји се селе. Жене товаре на леђа оно мало покућства што имају и штапове који чине костур колиба. Мушкарци за то време крче пут, подижу мостове од уплетених лијана и штите племе од дивљих звери.

9 **ВЕТАР ЈЕ ЊЕГОВ ДАХ** — Врховни бог Пигмеја је Муунгу, творац и заштитник света. Грмљавину и потресе који настају приликом земљотреса Пигмеји објашњавају његовим силаском с неба на земљу. Верују да је ветар Муунгов дах, а облаци дим из његове луле.

2 **КАО ВЕВЕРИЦЕ** — Пигмеји живе у заједницама од пет до шест породица. Свако племе има своју територију, обележену само њима видљивим знацима, на којој може да лови. Ови људи, високи једва 145 цм и тешки ско 45 кг, вешто и лако се крећу кроз прашуму.

3 **У СРЦУ ПРАШУМЕ** — Густе, непроходне шуме у којима Пигмеји живе пуне су плодова, јестивог корења и животиња. Хране има у изобиљу а у њеном прикупљању учествују сви чланови племена: мушкарци одлазе у лов, жене и деца скупљају плодове и корење.

6 **НЕВИДЉИВЕ ЗАМКЕ** — Пошто добро познају навике животиња, Пигмејима није тешко да им поставе невидљиве замке у које упадају чак и опрезни леопарди. То су обично дубоке јаме, прекривене најпре танким штапсвима, затим зеленим и сувим лишћем и бусењем.

7 **НИШТА ЗА СУТРА** — Пигмеји се претежно хране скупљеним плодовима, јестивим корењем и месом. Уловљене животиње деле на једнаке поделове свим члановима племена и одмах поједу. Ништа не остављају за сутра. Најомиљеније јело су им термити печени у пепелу.

10 **СЛАВЉЕ УЗ БУБЊЕВЕ** — Рођење детета, склапање брака или успешан лов најсрећнији су догађаји за Пигмеје и повод за славље. Кроз пигмејска села одјекују тада бубњеви уз чију пратњу мушкарци и жене играју изводећи уобичајене призоре из лова.

11 **МЛАДА БИЈЕ МЛАДОЖЕЊУ** — Свадбени ритуал Пигмеја веома је необичан: опонашајући горилу, младожења долази пред кућу изабране девојке и дозива је звиждуцима. Кад се девојка појави, понаша се као да пред собом види мајмуна а не човека и почиње га злостављати.

ХИТ СТРАНА

ВЕЧЕ УЗ РАДИО

365 ДАНА НАШЕ ПОП-МУЗИКЕ

Сигурно је да ће 1974. година остати забележена у аналима домаће модерне музике као веома бурна. Не без разлога!

На једном „званичном" фестивалу забавне музике (ОПАТИЈА 74), први пут победу је извојевала типична поп-композиција „Моја генерација" чиме је наговештено једно ново поглавље у домаћој музици. На жалост, најзаслужнији за „преокрет", чланови „Корни групе", који су ове године освојили и прву награду у Сарајеву на „Шлагеру сезоне 74", одлучили су да се у тренутку највећих успеха разиђу. Ипак, чврсто верујемо да ће ветерани „Корни групе" још дуго година бити присутни на нашој сцени.

Оргуљаш Тихомир Поп-Асановић начинио је пионирски подухват окупљањем најбољих појединаца у велику „Југословенску поп-селекцију". Осим лепих успеха које је Селекција постигла на концертима у нашим највећим градовима, овај ансамбл учествовао је у снимању Асановићевог албума „Мајко земљо" чији завидан тираж најбоље показује исправност идеје о повременом удруживању најбољих музичара у „поп-репрезентацију".

На два омладинска фестивала, „Омладина74" у Суботици и „Боом 74" у Љубљани, домаћа поп-музика је добила неколико нових имена. Издвајамо: „Заједно", „Милозвучну радионицу" и Биљану Петровић са суботичког фестивала и „Сунце" из Сплита, „Седам светлосних лет" из Марибора, сарајевско „Бијело дугме" и „Прошло вријеме" из Загреба са љубљанског фестивала.

Ове године престала су да раде два врхунска састава: „Корни група" и „Тиме". Иза њих остала је видна празнина и биће потребно много времена да би се створиле групе таквог квалитета. Ипак, треба да скренемо пажњу на појаву и све већу афирмацију три изузетно перспективна састава. То су ансамбли „Седам светлосних лет" из Марибора, „Бијело дугме" из Сарајева и квартет „Смак" из Крагујевца. Док су чланови успешне сарајевске групе имали подршку рекламе, дискографске куће и штампе дотле су млади Мариборчани и Крагујевчани апсолутно све постигли само захваљујући својој музици.

Било би неправедно не споменути све убедљивији београдски рок-трио „Дах" који је снимио квалитетну ЛП плочу. Нова постава популарне „Групе 220" пријатно је изненађење. Из Загреба стижу вести о све активнијој групи „Спектар". Треба споменути и долазак новосадских састава „Сунце" и „Цврчак и мрави". Не заборавимо ни сарајевску групу „Формула 3" које се сећамо по наступу пред 35 хиљада посетилаца на утакмици Жељезничар — Црвена звезда у Сарајеву, а ни нови састав познате љубљанске групе „Јутро".

Представници акустичарске музике били су такође веома активни у протеклој години. Ако бисмо морали некога да издвајамо онда би наш избор били београдски састави: „С времена на време", „Даг" и „Заједно". Помало ексклузивна по звуку. „Породична мануфактура црног хлеба" снимила је запажен албум „Стварање" који је истовремено са успехом изводила у београдском Атељеу 212. Из Дубровника, поред већ признатог шармера — трубадура Ибрице Јусића, у протеклој години велик број пријатеља стекао је талентовани дует Срђан и Вуцо. Сарајевска акустичарска музика и протекле године имала је у Јадранки Стојковић свог најбољег представника. Из Загреба долази нов трио „Прошло вријеме" и занимљиви комичар-песник Јосип Иванковић. Највеће откриће из Словеније свакако је солиста Марко Брецељ, некадашњи члан групе „Крик". Треба истаћи и веома надареног гитаристу и певача из Сиска Марјана Секулића.

ШТА ОЧЕКИВАТИ У 1975?

Верујемо да ће домаћа модерна музика у следећој години доћи још више до изражаја. У томе ће важну улогу одиграти свакако дискографске куће и штампа, радио и телевизија. Без њихове помоћи и разумевања за младе и талентоване музичаре неће бити успеха.

На крају да покушамо и да прогнозирамо. Највише у 1975 .години очекујемо од поново окупљених „Индекса", мариборског ансамбла „Седам светлосних лет", нове поставе групе „Про Арте" која појачана Тихомиром Поп-Асановићем наговештава велике тренутке, крагујевачког квартета „Смак" и београдске групе „Заједно". Верујемо да ће 1975. бити година великих успеха групе „Бијело дугме", Јадранке Стојаковић а, вероватно, и „YU-групе" кад се из војске врати гитариста Драги Јелић.

ДОГАЂАЈ ГОДИНЕ

Када се на неком концерту окупи преко 15 хиљада посетилаца и када наступе, између осталих, и три најатрактивније југословенске групе („Корни група", „Бијело дугме", „Југословенска поп-селекција") онда је то стварно изузетан догађај за све љубитеље поп-музике. А баш се то догодило 16. новембра ове године у импозантној сарајевској Скендерији. Ниједна слична музичка приредба није окупила више људи ни пружила бољи програм. Зато ову приредбу, названу „Хит 74", и проглашавамо за музички догађај 1974. са надом да ће сличних концерата у 1975. бити далеко више.

●●●●●●●●●●●

СЛЕДЕЋЕГ ПЕТКА НА ХИТ СТРАНИ ЗАБАВНИКОВА ГОДИШЊА АНКЕТА! КО ЈЕ НАЈПОПУЛАРНИЈИ ПЕВАЧ? КОЈА ЈЕ ПЕСМА НАЈБОЉА И КО ЋЕ БИТИ „ГЛАВНИ" У 1975. ГОДИНИ? О ТОМЕ ГОВОРЕ НАЈПОЗНАТИЈИ ПЕВАЧИ, СВИРАЧИ И ДИСК-ЏОКЕЈИ.

ГРУПА ГОДИНЕ — »БИЈЕЛО ДУГМЕ«

Поред најквалитетнијих и најпопуларнијих група као што су: „Корни група", „Тиме", „YU-група", „Про арте", „Дах", „Поп машина", није нимало лако пробити се и задобити наклоност публике. А надмашити неку од споменутих група прави је подвиг. То је ове године пошло за руком симпатичним Сарајлијама који свирају под именом „Бијело дугме". За свега девет месеци они су издали три сингл плоче и једну ЛП плочу и избили на

сам врх домаће поп-музике. Њиховој музици, заснованој на елементима босанског мелоса, могу се упутити многе примедбе али једно је сигурно „Бијело дугме" својим темпераментним наступима доноси расположење какво још нисмо упознали. Њихови концерти прерастају у „народна весеља" и изазивају најискреније дивљење.

Зато групу „Бијело дугме" и издвајамо.

О групи „БИЈЕЛО ДУГМЕ" сазнаћете више у једном од следећих бројева.

НАЈЗАПАЖЕНИЈЕ ПЛОЧЕ ДОМАЋЕ ПРОДУКЦИЈЕ ПОП-МУЗИКЕ У 1974. ГОДИНИ

СИНГЛ ПЛОЧЕ:

1. КОРНИ ГРУПА: „Моја генерација" (ПГП РТБ)
2. КОРНИ ГРУПА: „Куда идеш, свијете мој" (ПГП РТБ)
3. ЗАЈЕДНО: „Горо моја" (ПГП РТБ)
4. БИЈЕЛО ДУГМЕ: „Топ" (ЈУГОТОН)
5. ДАХ: „Гитареска" (СТУДИО Б)

АЛБУМИ:

1. ПОП-АСАНОВИЋ: „Мајко земљо" (ЈУГОТОН)
2. ДАГ: „Трагови у песку" (ПГП РТБ)
3. КОРНИ ГРУПА: »Not an Ordinary Life« (ПГП РТБ)
4. ДАХ: „Велики циркус" (ЈУГОТОН)
5. YU-ГРУПА: „YU II" (ЈУГОТОН)

1975
Много среће
и добре воље
PEZ
вам жели све
најбоље
Kolinska

— Никакав драгуљ не може да засени твоју лепоту, судбино моја!

СРЕЋНА НОВА ГОДИН

ФАНТАСТИЧНА ПРИЧА * **ДУШИЦА ЛУКИЋ**

Жарко је био очаран Нелом. Кад је та „мала Францускиња" стигла у Земаљски институт за космичку биологију, Жарко је рекао:

— Ово је моја судбина!

У Институту су узгајане нарочите врсте алги које ће бити засејане на планети Венери. Атмосфера и температура које сада владају на Венери, нису подобне за живот човека. Атмосфера Венере је презасићена угљен-диоксидом и азотом и нема кисеоника, а температура се пење и изнад 300 Целзијусових степени. Институт је однеговао алге које захтевају баш такве услове за живот и размножавање. Троше диоксид и производе кисеоник, а својим даљим слободним размножавањем на тој планети, вршиће промене које одговарају човековим потребама.

Сејач на Венери

Жарко и Нела су заједно радили на узгајању таквих алги. Жарко је развијао своју теорију о засејавању, а Нела је трагала за новим врстама алги укрштајући и даље оне које су већ добили. Заједно су проводили и време одмора и време забаве, мада им је тако мало времена остајало веома мало.

Трајало је то тако све до оног дана када су Жарка одредили да буде први Венерин „сејач".

Полудео од среће што му је припала та част и што ће на лицу

Сви су дошли на велико славље. Само Неле није било.

места моћи да провери многе своје нове теорије о засејавању ненастањених планета тим алгама, није одмах схватио да иде само он а да његова судбина остаје у Институту.

Нелин рођендан је падао баш два дана уочи Жаркових припрема за полазак, који је почињао четрдесет осмочасовном изолацијом. Зато су одлучили да тај рођендан прославе свечано. Позвали су велико друштво а Жарко јој је на дар донео бриљантски брош изузетне лепоте и изузетне вредности. Био је то антиквитет, израђен још у оно време кад су се природни драгуљи употребљавали готово искључиво за блистави накит и украсе лепих жена.

— Срећан ти двадесет пети рођендан, прелепа девојко! — рекао јој је весело. — Толико си лепа да и Сунчев сјај, заробљен у овим драгуљима, бледи пред тобом. Али, прими га бар као одсјај своје лепоте... и успомену на данашњи дан. Срећан сам што си баш ти моја судбина!

Али, једно је рећи некоме: ти си моја судбина, а нешто сасвим друго какву судбину живот донесе.

Те вечери су се добро провеселили. Уосталом, имали су и право.

Кратак сусрет

Сви су напорно радили на својим задацима. А од тренутка кад су се за Жарком затворила врата лансирне рампе, поново је почео тако напоран рад и напорно живљење, да би сваки други, само мало слабији организам, једноставно попустио.

Пут до Венере теретним бродом трајао је шест месеци. Толико и повратак. А Жарка је за то време Земаљски космички центар преузео од Института и укључио експедицију коју су припремали за осматрање сазвежђа Стрелац. Све више је преовладавало мишљење неких научника да се центар Млечног пута налази баш у сазвежђу Стрелца, па је то требало проверити. То извиђање је било веома значајно и зато је поверено најталентованијим младим науч-

ницима. Земљин космички центар већ је имао доказе да у средишту Галаксије постоји седам високих цивилизација.

Тако је Жарку, по повратку са Венере, остало таман толико времена да се види са Нелом. Сачекала га је лепша него икад. Чак ни лепота броша, од којег се није растајала, није могла да је засени...

Сва космичка путовања су веома тешка. И веома опасна. То астронаути знају. Али, астронаути су необичан сој људи. Радозналог духа, племенитог и чврстог срца, самопоуздани и снажни, они се потпуно посвете науци а онда их она одведе у космос. Такви се људи не плаше ни опасности ни тешкоћа које их очекују на путовањима кроз космос.

А опасности у космосу су утолико веће уколико је брод бржи. За лет у сазвежђе Стрелца коришћена је фотонска ракета чија је брзина само за један стоти мања од брзине светлости. При таквој брзини и најситније зрнце прашине могло би да у судару раз бије брод у парампарчад кад летелица не би била обавијена магнетним пољем које је штити од таквих и свих других судара.

Повратак

Па ипак, извиђање сазвежђа Стрелац је обављено успешно и брод се већ налазио на повратку. До Земље им је било остало још непуна два месеца и посада брода је већ увелико вршила припреме за сусрет са Земљом и својим најдражима.

Израчунали су да ће на Земљу стићи 4. децембра.

— Баш лепо, одмах ћемо на скијање — рече Жарко.

— Заборавио си карантин — смејали су му се другови.

— Па добро, додајте још три недеље па опет је децембар! — говорио је весело Жарко. —

ТИ А...

* * * * * * * *

— Овог момка ништа не може оборити с ногу — рече његов најбољи друг и лупи га тако по рамену да се Жарко заљуља.

— Не, ништа ме не може оборити с ногу осим пријатељског дивљања — рече Жарко мало нарогушено док су му се другови смејали.

— Ово ћу ти вратити код куће, нећу овде да злоупотребљавам вештачку тежу, рђо космичка — претио је.

Добро расположење их је држало. Били су срећни због успешно обављеног посла и скорог повратка кући, па су се од радости понекад понашали као деца. Зато се капетан није љутио на такве играрије.

Последњи дани лета протицали су им споро али су, најзад, и они истекли и путници су срећно стигли у своју базу, али не 4. децембра како је Жарко прижељкивао. Кад су напустили карантин, био је 31. децембар, дан великог славља на Земљи, дан кад се сви људи при премају да што веселије дочекају Нову годину.

Жарко је био тужан.

Нела га није сачекала.

Позив на игру

Али, није се смело туговати усред свирке и игре, крај богате трпезе и веселог друштва. У част извиђача Стрелца приређен је свечани дочек Нове године. Жарко се раскравио. Певао је, играо, јео и пио заједно са осталима. А свом срцу, кад би почело да тугује, кратко би подвикнуо: Ћути!

Одједном, то ућуткивано Жарково срце се следи: знана лепотица с прекрасним брилијантским брошем, чија лепота никако није успела да је засени, иде му у сусрет и позива га на игру.

Жарко јој појури у сусрет.

— Судбино моја! Ипак си дошла. Све си лепша и лепша. Видим, брош никако не може да те засени! — рече загрливши је.

Тог тренутка одби поноћ и по старинском обичају светиљке утрнуше. Жарко је пољуби а кад светлост поново обасја дворану рече:

— Срећна ти нова година, Нела...

— Нела?! Тако се зове моја мајка. Опростите, да ли је познајете, или је то било случајно?! Да ли је њој био намењен онај пољубац?

Сви светови се завртеше у Жарковој глави. Ово је Земља! Овде је време текло брже но у свемиру... Протекло је... Чекај, протекло је тридесет земаљских година! Како сам само то заборавио!?

— Вама није добро, изгледа. Дођите, изићи ћемо на терасу, овде је загушљиво — рече девојка и поведе га као мало дете. Извела га је на терасу и посадила у једну фотељу. Тад рече:

— Ја сам Јоланда и ви сте ме, очигледно, с неким заменили...

— А... ваша мајка, зашто и она није ту? Зар она не прославља Нову годину?

Девојка се насмејала.

— О, да, прославља, али код куће. Због реуматизма морала је да се одрекне оваквих забава. Па њој је већ педесет шест година...

— А вама? — упита Жарко.

— А мени баш данас почиње двадесет и прва. Видите, овај дивни брош поклонила ми је мама за рођендан. Старински је, још из времена кад су се природни драгуљи употребљавали само за украсе лепотица... — смејала се срећна девојка.

Жарко погледа њен брош и рече:

— Е, па... кад је тако, срећан ти рођендан и Нова година, лепотице!

укрштене речи

ВОДОРАВНО:

1) поново, 4) узвик нестрпљења, 7) место у Црној Гори, 10) дечко који свршава ситне послове, потрчко, 11) део лица, 13) лична заменица, 14) један од тројице пергамских краљева, 16) укус слатких ствари, 18) развалина, рушевина, 19) врста ватреног оружја, 22) град у Француској, 24) узрок за неки поступак, 25) неистина, 27) смисао за склад и лепоту, 29) прилог за време, 30) направа за мерење тежине (мн), 31) врста музичке композиције, 32) издатак, трошак, 33) великих очију, 34) узвик бола, 36) десна притока Роне, 37) шанац, 38) крш, крас, 40) јапански новац, 41) соло-концерт, 43) незгода, пех, 45) хотелски радник, 48) мера за хартију, 49) поен у кошарци, 51) прерађени каучук, 52) упаљач за паљење експлозива, 53) пркос, 54) немачки композитор (Јохан Себастијан), 55) озледа.

УСПРАВНО:

1) музичко дело (стр.), 2) вулкан на Сицилији, 3) нацрт пута, 4) погодбени везник, 5) град у Италији, 6) врста папагаја, 7) римски комедиограф (Тит Макције), 8) француски књижевник (Пјер), 9) летњиковац, 12) име и презиме нашег књижевника („Свога тијела господар"), 15) опречност, супротна тежња (стр.), 17) ненаоштрен, 18) посао, 20) познато мађарско вино, 21) плавеност, 22) творац, 23) део одела, 25) лак поветарац, 26) особа која осећа жеђ, 28) часовник, 30) скраћеница за: висока стручна спрема, 35) држава у САД, 38) пас, 39) део теразија, 41) део прибора за тенис, 42) табор, 43) држава у Африци, 44) марка совјетског аутомобила, 46) јак ветар, дува на Јадрану, 47) пасмина, 49) несрећа, зло, 50) врста древне игре.

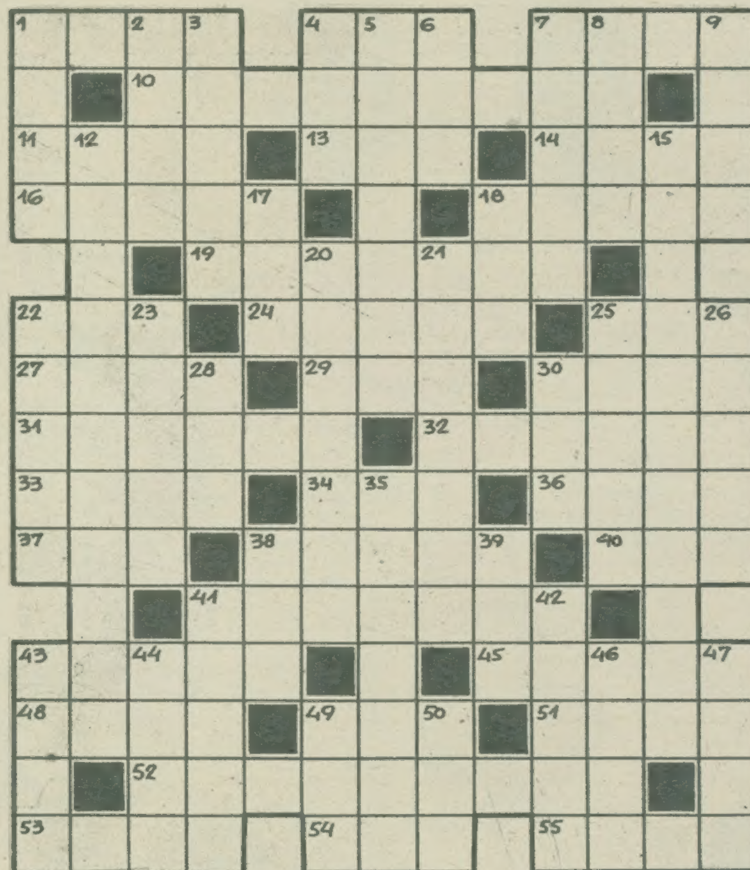

РЕШЕЊЕ ИЗ ПРОШЛОГ БРОЈА

ВОДОРАВНО: 1) офталмологија, п, е, 10) оркан, б, т, 11) тат, 13) школа, 14) ера, 16) Икар, 18) Ава, 19) Ирак, 20) чанак, и, 22) Аника, а, 23) ујам, 25) број, м, 26) Рас, 28) савет, 29) ама, м, 31) ТТС, 32) мир, о, 33) кип, 35) ребус, 36) пра, а, 38) Амур, 40) стил, г, 42) тотем, ј, 45) Аламо, 47) Енеј, 48) Реа, 50) Отон, 51) дон, 52) Малта, 54) Али, р, т, 55 идеал, и, ј, 56) аристократија.

Издаје и штампа НИП „ПОЛИТИКА" 11000 Београд, Македонска 29. Директор НИП „ПОЛИТИКЕ" Миродуб Лазаревић.
Главни и одговорни уредник „Политикиног забавника" Живорад Стојановић, технички уредник Владимир Горбунов. Претплата за нашу земљу: годишња 176,00 дин, полугодишња 88,00 дин, тромесечна 44, дин. Претплата за иностранство: годишња 352,00 дин, полугодишња 176,00 дин, тромесечна 88,00 дин. Уплате на текући рачун број 60801-601-822. Годишња претплата у страној валути: ДМ 60.—, Долар 24.—, Фф. 112.—, Шфр. 70.—, Шкр. 102.—. Девизне уплате из иностранства слати преко Београдске банке — Београд на рачун 60811-620-292-32000-000-00054. Поштански фах 124. Телефони: 324-471, централа 324-191 и 325-761. Рукописи, фотографије и цртежи се не враћају. Огласна агенција: Македонска 35/I, тел. 322-711. На основу мишљења Републичког секретаријата за културу СР Србије број 413-2973-02 од 22. I 1973. године не плаћа се порез на промет.

АНА и ГОРАН

НА ДОЧЕКУ НОВЕ ГОДИНЕ

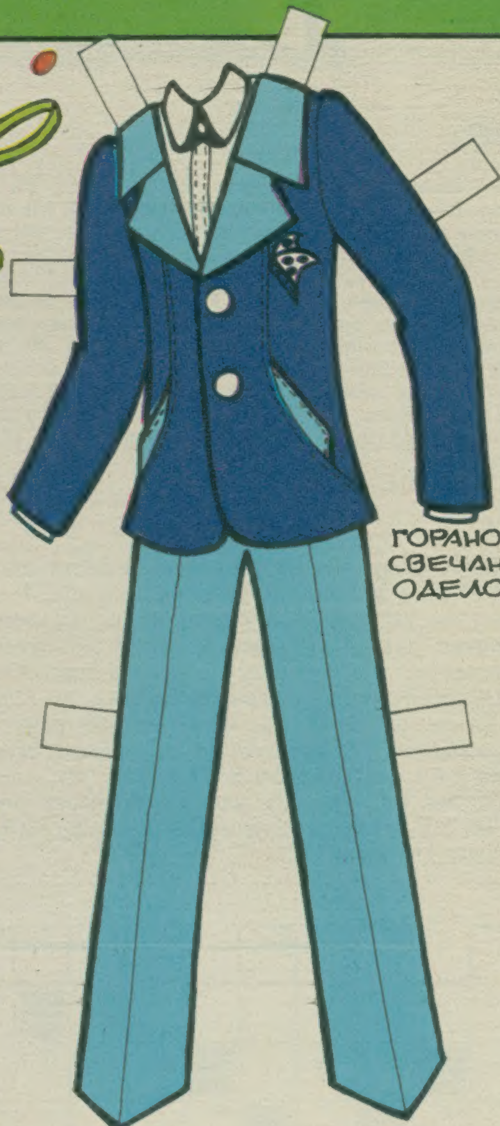

ГОРАНОВО СВЕЧАНО ОДЕЛО

ШАЛ УЗ АНИНУ СВЕЧАНУ ХАЉИНУ

ПРОСЕЦИТЕ ПО ЦРТИЦАМА И ТУ ПРОВУЦИТЕ АНИНЕ РУКЕ

АНИНА ШАРЕНА КАПА ОД ПАПИРА

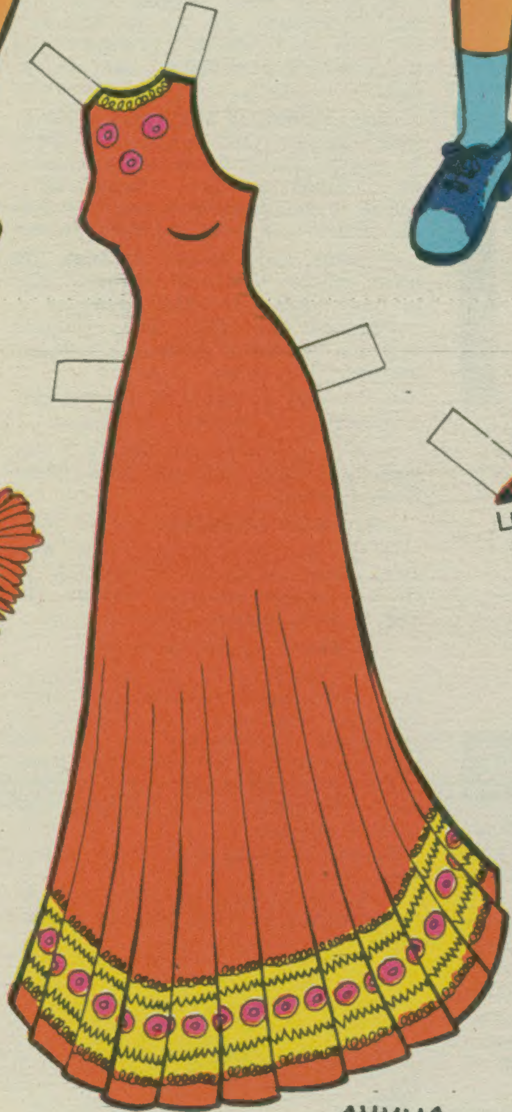

АНИНА СВЕЧАНА ХАЉИНА

ГОРАНОВА КАПА ОД ПАПИРА ЗА ДОЧЕК

ГОРАНОВА ЈАКНА

ПОЛИТИКИН ЗАБАВНИК

Мала пошта

11001 БЕОГРАД
МАКЕДОНСКА 29, П. ФАХ 124

Драги Забавниче,

ИСТИНА О ХЕРОЈУ

Желио бих да знам како је погинуо народни херој Стјепан Филиповић.

Јеврем Зековић, Бар

Стјепана Филиповића (Опузен, 1916 — Ваљево, 1942) Немци су заробили 24. фебруара 1942. године као команданта једног батаљона Ваљевског партизанског одреда. Подвргнут је зверском мучењу јер се непријатељ надао да ће од храброг команданта тако изнудити било какво признање. Али, све је било узалуд. Кад су увидели да од комунисте и партизана неће сазнати ништа, Немци су га 22. маја

јавно обесили у Ваљеву. О понашању овог хероја непосредно пред смрт, сачуван је извештај предстојника недићевске градске полиције „начелству округа ваљевачког“. У извештају се, између осталог, каже: „У истом међувремену пратња од десет стражара водила је осуђеног, а то је могло бити око 10,40 часова. Осуђени се уз пут дерао и викао: Живели народни ослободиоци, доле фашисте и издајице српског народа... позивајући српски народ у борбу против окупатора. Када су се спроводници са осуђеним зауставили пред вешалима, осуђени је почео да виче и говори, вређајући окупатора па и самог вођу великог немачког Рајха вичући, живели комунисти, живела радничка борба, нашто је један од присутних официра, којих је било више, дао налог да се изврши смртна казна иако још није било 11 часова“.

За заслуге у припремању устанка и за херојско држање у борбама и пред непријатељем, Стјепан Филиповић проглашен је за народног хероја.

БЕБА ОД ПЕТ ТОНА!

Вољела бих да сазнам што више података о плавом киту.

Биљана Миљковић, Осијек

Плави кит је не само највећи међу око сто врста китова, већ је и највећа животиња која данас живи на Земљи. Достиже дужину од 33 метра и тежак је и до 120 тона. Само његово срце тешко је 600 до 700 килограма, колико је тежак и крупнији коњ. Јетра овог пловећег џина тешка је око 1.000 килограма. Плави кит има око 8.000 литара крви. Дужина његових црева премашује 4 километра, а запремина желуца износи 3.000 кубних метара.

Мишићна енергија плавог кита процењује се на око 1.700 коњских снага. Нису ретки случајеви кад је плави кит вукао за собом брод од 300—350 бруто-регистарских тона брзином од 14 километара на час и то кад га је бродски мотор пуном паром вукао у супротном смеру. Иначе, брзина плавог кита је 38 до 40 километара на час.

Само од једног плавог кита може се истопити до 50 тона масноће.

Плућа плавог кита у једном даху увуку и приме 14.000 литара ваздуха. „Гејзер“ који плави кит избацује при издисају достиже висину од 12 метара.

Дужина новорођеног кита је 6—7 метара, а тежина 5—6 тона. За свака 24 часа беба-кит добије у тежини 60 до 100 килограма јер се храни млеком које садржи 45 до 50 одсто масноћа. За 24 часа кит-мајка излучи 200 до 300 литара млека.

КО СУ БИЛЕ ДВОРСКЕ БУДАЛЕ?

Занима ме ко су биле дворске будале и на чијем су се двору први пут појавиле.

Миленко Симовић, Косјерић

Дворске будале, безимени лакрдијаши који су увесељавали сите господаре у њиховој бескрајној доколици, били су познати још у старом Риму. Као стални службеници на раскошним дворовима, где су имали нешто хране и скроман конак, дворске будале први пут се појављују тек у XIV веку. На средњовековним дворовима они су били носиоци духовите забаве и заједљивости, а понекад су били и критичари дворског друштва. Били су познати на француском двору још за Филипа II Августа (1180—1223), у Италији су били на дворовима породица Сфорце и Гонсага, а у добра ренесансе држале су их и папе. Имали су нарочита одела, а могли су их држати само влада-

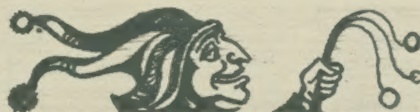

ри и великаши. Понекад су се међу дворским будалама налазиле и обичне варалице. У XVI веку у Немачкој су објављени прописи о томе ко може држати дворске будале, а исто тако и ко може бити дворска будала. Године 1662. укинута је служба и титула дворске будале на француском двору. Али, и после тог времена дворске будале одржале су се на мањим немачким дворовима а било их је и на двору Петра Великог и царице Ане у XVIII веку. У историји су забележене и неке истакнутије дворске будале, као што су били Кунц фон дер Резен, на двору цара Максимилијана I, и Маријано Тепи, код папе Лава X.

СТАРИ ЗЛАТНИК МЛЕТАЧКОГ ДУЖДА

Молим те да ми одговориш шта је то цекин.

Махмут Ејуби, Кос. Митровица

Цекин је врста старог новца, у ствари млетачки златник. Име цекин помиње се већ у глагољским споменицима из 14. века. Цекине или дукате почео је да кује млетачки дужд Ђовани Дандоло. Они су били истог типа као и флорентински златници. Цекине су издавали и Аустријанци после пропасти Млетачке Републике, и то све до 1822. године. Цекин је био врло тражен у трговини, а овим су се именом називали често и други златници.

МИКИ
WALT DISNEY

МИКИ, ОТВОРЕН ЈЕ ЈЕДАН СЛАДАК РЕСТОРАНЧИЋ...

А ЈА САМ БАШ ХТЕО ДА ОДМРЗНЕМ ЈЕДАН ПАКЕТИЋ...
СМРЗНУТА ВЕЧЕРА

ОДМАХ ДА СИ ГА ОСТАВИО!

БАШ СЕ РАДУЈЕМ ШТО СИ ПРИСТАО ДА МЕ ИЗВЕДЕШ!
ПА...

...ПОШТО ОВИХ ДАНА ЈЕДЕШ К'О ПТИЧИЦА...

ОХ! ТА УЖАСНА ДИЈЕТА...

ЗА ПОСЛЕДЊИХ ПЕТ ДАНА ПОЈЕЛА САМ ДВА КРЕКЕРА, ЈЕДАН ЛИСТ САЛАТЕ...

...ПОЛА ШАРГАРЕПЕ И ПОПИЛА ШОЉУ ОБРАНОГ МЛЕКА!

И ШТА САД НАМЕРАВАШ ДА ПОЈЕДЕШ У КАФАНИ...

...РЕЖАЊ ПАРАДАЈЗА НА КОМАДИЋУ ПРЕПЕЧЕНОГ ХЛЕБА?
А, ЈОК!

ДАНАС МИ МОЈА ДИЈЕТА ДОЗВОЉАВА ДА ЈЕДЕМ СВЕ И КОЛИКО ЖЕЛИМ!